

- lius modestia obtenebrat pona. In *Septem Psalm. Penit.*, super *Psalm. n.*, vers. 14.
36. Ille vere gloriosus est, qui non de temporali potentia, sed pro Christi nomine de sua passione gloriatur. Lib. 6, in *Registro*, indict. 15, cap. 169, epist. 5, ad *Cyriacum episcopum Constantino-polit.*
- s. **HIERON.** 37. Difficile, imo impossibile est, ut et in celo, et in terra appareat quis gloriosus. Epist. 34, ad *Julianum*.
38. Nullus labor durus, nullum tempus longum videri debet, quo gloria eternitatis acquiritur. Epist. 1, ad *Demetriad.*
39. In usu debet esse quod premium generat, et optabile quod gloriam parit. Epist. 6, ad *Americanum*.
40. Magna gloria est, de imis ad summa crescere, de nihilo ad maxima pervenire, de limo ad cœlum, de servitute ad regnum. Super *Epist. ad Rom.*, cap. v, in illud: *Sed et gloriamur.*
- HUGO A S. **VICTORE.** 41. Duo quedam sunt omnibus necessaria: iustitia et gloria. Iustitia in mundo, gloria in celo: iustitia in merito, gloria in premio. Serm. 58, de *Divers.*
- HUGO CARD. 42. Mellior est gloria propria conscientie, quam vana gloria laudis humane. Super *Ecclesiasten*, cap. x.
43. Revera non erunt socii in gloria, qui non fuerint esse socii in miseria. Super I *Cor.* 1.
- IDIOTA. 44. Gloria cuiuslibet hominis est sanctitas vite. Lib. 5, de *Contemplat. mortis*, cap. 6.
- s. **JOANNES**
CHRYSOST. 45. Quanta gloriæ magnitudine feruntur virtutis ascellæ! Homil. 25, super *Genes.*
46. Gloria que ab hominibus imitatur, brevi subvertitur: gloria autem Dei immobilis manet in perpetuum. Homil. 4, de *Fide Avæ.*
47. Multi a periculis liberantur, gloriosam tamen vitam non habent: alii e contra, gloria quidem et claritate fruuntur, periculis tamen ob hanc gloriam non carent. *Ibid.*
48. Si glorificari cupis, gloriam despice, et omnes antecelles gloria. Homil. 4, super *Matth. Oper. perf.*
49. Ad acquirendam gloriam, contraria est omnino ostentatio: nam ad quod festinanter pergimus, ad illud impedimento solet esse maximum. *Ibid.*, homil. 72.
50. Gloria celestis, gloria est vera, que non homines, sed angelos, et archangelos, et angelorum Dominum, imo et cum his etiam homines laudatores habet. Homil. 28, super *Joan.*
51. Plus gloriæ ex fide, quam ex operibus ad Deum redit: qui enim ex operibus gloriatur, proprios labores ostendit: qui vero in eo gloriatur quod Deo fidem habeat, multo majorem gloriandi occasionem ostentare potest, quia Deum et glorificat et magnificat. Serm. 8, super *Epist. ad Rom.*
52. Si vis gloria fulgere, gloriam contemne: sin gloriam sectaberis, gloria excides. Homil. 29, super II, *Cor.*
53. Quemadmodum dives est, non qui multis, sed qui nullo eget: ita gloriosus est, non is qui gloriæ amans est, sed illius contempтор. *Ibid.*
54. Gloria illa sola permanet, que naturalis est, que in intimis conditur. Homil. 2, super *Epist. ad Tit.*
55. Non prohibeo gloriam appeti, sed illa volo ambiatur gloria, que vera est, que ex Deo est. *Ibid.*
56. Nihil vera gloria felicius, nihil beatius nihil cui majori desiderio studentium sit. Homil. 5, super *Epist. ad Titum.*
57. Hominis gloria est fides recta, zelus in Deum, charitas, humilitas, mansuetudo, assidua oratio, elemosynæ, et cætera universa virtutis membra. Homil. 7, de *Penit.*
58. Quanto quis acerbiora passus fuerit, tanto magis gloria exrescit. Homil. 22, super *Epist. ad Hebr.*
59. Contemne gloriam, et eris gloriosus. *Ibid.*, homil. 25.
60. Nequit alio pacto acquiri gloria, quam gloriam fugiendo. Nam donec eam persequimur, fugit nos: quando vero eam fugimus, persequitur ipsa nos. Serm. 7, super *Epist. ad Philip.*
- s. **ISIDORUS**
PELUSIOTA. 61. Sola virtus præclaram, et nunquam intermorituram gloriam obtinet: que nec vetustati cedit, nec oblivione conteritur, nec marcescit: verum recentem semper ac vegetam et florentem habeat propaginem. Lib. 2, epist. 286, ad *Philozon.*
62. Bona gloria est ei, qui ad laborantium et oppressorum subsidium et defensionem ea uitur. *Ibid.*, lib. 3, epist. 172, ad *Arsenuphiam.*
63. Gloria insipientis, malitiam reddit illustriorem: sicut gloria iusti, virtutem nobiliorum. Lib. de *Plant. Noë.*
64. Nec est verissima gloria, si non in se, sed in Domino quique glorianur. Epist. ad *Rufina.*, cap. 2, de *Lib. arbit.*
65. Probitate coacta, Gloria nulla venit, sordetque ingloria virtus. In *Amarigenia adversus Marcianum.*
66. Is apud homines gloriam adipisci dicitur, cuius nomen fama deferente multis innotescit. Conc. 12, super *Psalm. xc.*, part. 2.
67. De Catone Salustius dicit, quod quo magis gloriam fugiebat, eo magis eum gloria sequebatur. 2, 2, quest. 32, art. 3.

68. Gloria corporis resultat ex gloria animæ. Part. 3, quest. 49, art. 6.
69. Qui veram gloriam desiderat, temporalem non curat: et qui temporalem requirit gloriam, minus amare convincitur colestem. Lib. 2, de *Imit. Christi*, cap. 6, sect. 2.
70. Omnes Sancti quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, et Deo viciniore existunt. *Ibid.*, lib. 3, cap. 58, sect. 8.
- s. **VALENTINUS**
EPISCOPI. 71. Quicumque veram aliena bona gloria, curat post bonos, et elaboret ut apprehendat, et ut præcedat, tantum ut sine livore contendat. Homil. 13.
72. Nisi Deus glorificaverit hominem, gloria hominum nunquam stat. Lib. 5 libell. 8, num. 15. SENTENTIE PAGANORUM.
- ARISTOTEL. 73. Gloria est cum virtuosus a cunctis existimatur. Lib. 1 *Rhetoricæ*, cap. 5.
- CICERO. 74. Nihil vera gloria dulcius, nihil charius, nihil optatius. Orat. 47, *Philipp.* 5, num. 50.
75. Decus vere gloriæ in virtute positum est. Lib. 10, epist. 12, ad *Plancium*.
76. Gloria est solida quedam res et expressa, non adumbrata: sed virtuti consona. Lib. 3, *Tusc.* quest. num. 3.
77. Ex omnibus premiis virtutis, amplissimum est premium, gloria hæc una, ejus gradibus homines in cœlum ascendere videntur. Orat. 38, pro *Milone*, num. 97.
78. Vera gloria radices agit, etiam propagatur: fœca vero omnia celeriter tanquam flosculi decidant: qui igitur adipisci veram gloriam vult, justitiæ fungatur officio. Lib. 2, de *Offic.*
- ELIUS II. 79. Septi gloria, non appeti debet: nec si casu aliquo non sequatur, idcirco quod gloriam non meruit, minus pulchrum est. Lib. 1, epist. 8, ad *Pompeium Saturnum*.
80. Honor et gloria satiætae languescit. Lib. 1, epist. 16, ad *Septimum Clarum*.
81. Patet omnibus honoris et gloriæ campus. In *Panegyrr. de Trojanis augustis*.
82. Gloria umbra virtutis est, etiam invitos comitatur. *Prosec.*
83. Quemadmodum umbra aliquando antecedit, aliquando sequitur: ita gloria aliquando ante nos est, visendumque se præbet: aliquando in averso est, majorque quo sorior, ubi invidia accessit. Epist. 79.
84. Nihil per se gloriosum, sed quicquid virtus tractat, gloriosum facit. Epist. 82.
85. Ne quæquam difficile est gloriæ custodia! In suis *Prov.*
86. Sapientis viventis quidem parva est apud homines opinio, defuncti vero gloria prædicatur. Sent. 56.
87. Virtutis uberrimum alimentum est verus honor et gloria. Lib. 2, *Dictor. memorabil.*, cap. 1.
- Vide etiam tit. *Gloria vana*, sent. 5, 136, 146; *Virtus*, sent. 238.
- GLORIA VANA.
- Ethymologia.* Gloria mundana non habet substantiam, et ideo inanis et vana dicitur, quia cito evanescit. Super II ad *Cor.* cap. 41.
- Definitio.* Inanis gloria nihil aliud est quam aurium inflato vana, que haberi vix potest sine invidia. Serm. de *Quisque negotiat.*
- Inanis gloria est amor laudis propriae, propter excellentiam apparentem. Part. 1, *Centoquæ*, sect. 18.
- Vana gloria est placendi desiderio mota utriusque hominis incompletens agitati. De *Fruet. carnis et spirit.*, cap. 4.
- Inanis gloria est, que de bono quod non habet querit laudes hominum. Super III *Reg.*, cap. xi.
- Conodoxia est simplicitatis amissio, fictaque institutio. *Gradu* 21.
- Vana gloria est vitium, quo quis solum aut principaliter querit in actibus suis vane laudari. Part. 4, in *Descript. terrarum*, cap. *Temperantia.*
- Vana gloria est recessus a scopo divino, et ad alium scopum quam divinum transitus. *Centuria* 3, de *virtute et vitio*, cap. 65.
- Inanis gloria est animi perturbatio rationi contracta, que omnibus virtutis operibus facile implicatur. Orat. 7, de *Inani gloria.*
- Gloria mundana, vanum et volatile quiddam est, auraque mobilis. Epist. 123.
- Productio.* Inanis gloria, cum plene mentem cepit, mox septiformem in illa nequitiam gignit inobedientiam, jactantiam, hypercritiam, contentionem, pertinaciam, discordiam, ac novitatis presumptionem. *Procat.* 2, ante *Missam*.
- Vana gloria voluptatis, ire, et meroris procreatrix est. *Adhortat.* 1.
- De inani gloria, inobedientia, jactantia, hypercritis, contentiones, pertinacia, discordia, et novitatum presumptiones oriuntur. Lib. 31, *Moral.*, cap. 17, super illud: *Job.*, xxxix: *Exhortationem ducum.*
- In vana gloria comitatu, sunt hypercritis, inobedientia, jactantia, novitatum presumptio, arrogancia, loquacitas, pertinacia. De *Fruet. carnis et spirit.*, cap. 4.
- Vermis dum exereverit, natis alis in sublime subvectus est; et consummata inanis gloria, superbiam parit, que malorum omnium dux, princeps, et consummatio est. *Gradu* 21.

THOMAS
A KEMPIS.

S. VALENTINUS
EPISCOPI.

IN VITIS
FATR.

ARISTOTEL.

CICERO.

S. ISIDORUS
PELUSIOTA.

ELIUS II.

PHILO THEO.

SENECA.

S. PROSPER.

PRUDENT.
POETA.

ROBERTUS
BELLAN.

SIXT. PIUS.

S. THOMAS
ACQUINAS.

VALENTINUS
MAXIMUS.

HUGO CARD.

S. BERNARD.

S. BONAY.

HUGO A S.
VICTORE.

HUGO CARD.

S. JOAN.
CLIM.

JOAN. GESS.

S. MAXIMUS
MART.

S. NILUS.

SENECA.

S. AMBROS.

S. EPHEM.

S. CROBOR.
MAGNUS.

HUGO A S.
VICTORE.

S. JOAN.
CLIM.

S. NILUS. *Comparatio.* Inanis gloria est veluti scopulus sub aqua latitans, ad quem si navem illiseris, perisisti. Orat. 7, de *Inani gloria.*

SENTENTIAE PATRUM.

S. AMBROS. 1. Non desidiosus et tepidus, neque inertibus et incultis, sed magis quibusdam animis sedulis, et bonorum actuum probitate lucentis, diabolus per gloriam irrepit humanam; et quos pulsione non movit, elatione dejecit. Quanto elatiore erant meritis, tanto eos aptiores suis invenit insidiis. Lib. 10, epist. 84, ad *Demetriad.*

2. Vigilant tentatoris insidias, ut ubi proficit devotio, subrepat elatio: et ut homo de bono opere in se potius quam in Domino gloriatur. *Ibid.*

3. Nihil magis fugiendum est, quam appetitus glorie, quae virtutem negat divini operis, amore propriae dignitatis. *Prosec.*

4. Et cum alie cupiditates ea tantum bona, quibus adversantur, immittunt: haec dum omnia ad se trahit, simul universa corrumpit. Lib. 10, epist. ad *Demetriad.*

S. ANSELM. 5. Glorioso christiani non est, nisi in nomine crucifixi Jesu Christi. In *Speculo Evangelicis sermonis*, cap. 2.

S. ANTONIN. 6. Primogenita superbiae filia, est vana gloria. Part. 2, lit. 4, cap. 1.

7. Nulla est tam excelsa virtus, quae dulcedine vanae glorie non tangatur. *Ibid.*

8. Inanis gloria prima est, quae campum intrat contra virtuosos pugnat, ultima est in recessu: nullus enim evadit, quin ab ea aliquando non feriatur. *Ibid.*

9. Finis inanis glorie, est manifestatio propriae excellentiae. *Ibid.*, cap. 1, § 3.

S. ANTONIUS DE PADUA. 10. Filia tua est operatio tua, quam tunc in prostibulo ponis, cum ipsam in hupanari mundi pro denario vanae glorie vendis. *Serm. Dom. 3, post Epiphani.*, super illud *Levit. xix: Filium tuam ne prostituas.*

11. O infelix commercium! pro vento humani oris, vendere praemium regni caelestis. *Serm. Dom. 3, post Pascha.*

12. Semina sunt bona opera, quae sole vanae glorie arcescunt: quidquid enim propter vanam gloriam facis, totum amittis. *Ibid.*

S. AUGUST. 13. Sepe homo de ipso vanae glorie contemptu vanius gloriatur, ideoque non jam de ipso glorie contemptu gloriatur: non enim eam contemnit, cum gloriatur intus. Lib. 10 *Confess.*, cap. 38.

14. Vanitas laudis humanae, nihil ad cibandum affert, nisi inane et inflatum. Epist. 56, ad *Dioscor.*

15. Quid ista caecitate tenebrosius, ad oblinen-

dam inanissimam gloriam, errorem hominis accipari, et Deum testem in corde contemere? De *Exposit. super Epist. ad Galat.*, cap. vi.

16. Hoc vitium inimicum est pie fidei, timor et amor. Lib. 5, de *Civitate Dei*, cap. 14.

17. Non fere quisquam est, qui humanam non appetat gloriam. *Super Psalm. 1, vers. 1: Et in cathedra pestilentiae non sedit.*

18. Qui bene didicit, vel expertus est vitiorum superandorum gradus, intelligit hoc vitium inanis glorie, vel solum, vel maxime cavendum esse perfectis: quo primo enim vitio lapsa est anima hoc ultimum viciat. *Super Psalm. vi, vers. 5.*

19. Multi pro misera gloriola vitam suam exponunt, ac amittunt. *Conc. 26, de S. Manante.*

20. Vanam gloriam quam maxime fugere convenit, quae non ante labores a laborando abducit, sed post labores coronis spoliatur, et tanquam insidiatrix salutis nostrae virtutes dejicere contendit. In *Const.*, cap. 40.

21. Vana gloria ubi viderit pietatis mercatorem, omnibus virtutum mercibus onerariis mentis navem implevisse, tunc commota sua procella, evertere ac submergere navem conatur. *Ibid.*

22. Fugiamus vanam gloriam, dulcem illum spiritualium divitiarum praedonem, jucundum animarum nostrarum hostem, virtutum vermem, cum voluptate nostra depraedantem. *Prosec.*

23. Qui propriae fraudis venenum melle colorat, et menti hominum perniciosum poculum porrigit, ut vitia inexplebiliter exsatiatur. *Ibid.*

24. Dulcis res est humana gloria ineruditus, et alias captos ab ipsa a recto judicio facile aberrare facit. *Ibid.*

25. Virtutis fructum, sapiens in conscientia, minus perfectus ponit in gloria. In suis *Proverb.*, verbo *Virtutis.*

26. Infelix homo, qui secularis colit glorie vanitatem. *Serm. 3 Adventus.*

27. Vana gloria immensis est bestia, flatu igneo quidquid attingit, necat. *Serm. 13, super Qui habitat.*

28. Omnis qui de virtutum eminentia ad inanis glorie sese dimittit et dejicit appetitum, haud dubium quin Domino virtutum, qui tanta inter nos toleravit, ut nobis formam hujus imprimeret sanctitas, pro gratia contumeliam reddat. *Serm. 44, super Qui habitat.*

29. Vana gloria basiliscus est. *Ibid.*

30. Time sagittam, leviter volat, leviter penetrat: sed dico tibi, non leve infligit vulnus, cito interficit: mirum sagitta haec, vana gloria est. *Serm. 6, super Qui habitat.*

S. BASILIUS
MAGNUS.

BONAV.

V. BERA.

S. BERNARD.

31. Non videntes necat inanis gloria, caecos et negligentes, qui se ei ostentant, qui se exponunt, et non potius ipsi inspicunt, non attendunt, non desunt illam, non vident denique quam sit frivola, quam sit caduci, quam vana, quam inutilis. *Ibid.*, serm. 14.

32. Si propriae gloriam quaeris, florenti invides, absentem detrahis, reponis laedenti. *Serm. 24, super Cant.*

33. Quo gloria plus affectatur, eo minus apprehenditur, ubi deprehenditur affectari: quid tam ingloriam, quam glorie cupidum deprehendi? *Epist. 26, ad Episcopos Aquitanie.*

34. O stulti filii Adam, qui contententes pacem, et gloriam appetentes, et pacem perdunt, et gloriam! *Ibid.*

35. Amator vanae glorie, verba sanctorum habet, vitam non habet: unde possit laudari, agere non queat. *De Ordine vitae.*

36. Vana est gloria hujus mundi, brevis est, modica hujus saeculi gloria, caduca, fragilis. *Serm. 8, ad Sororem.*

37. Sicut ex alto aquila ad escam descendit, sic homo de alto bonae conversationis per vanae glorie appetitum ad inferiora demergitur. *Ibid.*, serm. 38.

38. Quanto minus quis gloriam terrenorum aestimat, tanto magis calcatur: et quanto magis eam calcatur, tanto ab sublimiori surripitur, et ita tanto major efficitur. *Super Lucam*, cap. 14.

39. Quid est gloria vana, nisi lignum putridum de nocte lucens? *Serm. 11, de S. Andrea.*

40. Ubi nunc gloria Assueri, qui centum et viginti septem provinciis imperavit? ubi nunc gloria illius maximi Alexandri, in cujus conspectu omnis terra siluit? ubi nunc gloria Iulii Romani imperii, quod ad modum ferri omnia regna terrae perdomuit? deperit, et quasi flos foeni decidit atque exaruit. *Ibid.*

41. Humana gloria propter quatuor ab homine est fugienda: primo, quia vilissima ex sua conditione; secundo, quia vanissima, sive fragilissima in duratione; tertio, quia falsissima in promissione; quarto, quia malignissima in retributione. *Ibid.*

42. Gloria vana homines fallit: nomina unum solum, si poteris, quem ipsa non fecellit. Quem enim regum vel caesarum non decepit? longam et honorabilem vitam, pacificam et securam potentiam suis amatoribus promittit, cum unum momentum temporis addere vitae non possit. *Prosec.*

43. Quis in gloria Alexandro similis? qui nullum unquam bellum perdidit, sed cum paucis multitudinem sepe vicit: nullam civitatem obse-

dit, quam non ceperit: nullam provinciam invasit, quam non suae ditioni submisserit? Et tamen quando se omnia subjugasse credidit, et pacifice ducere vitam speravit, tunc in momento almodum aquae torrentis deperit. *Ibid.*

44. Fluit mundana gloria ad modum navis mare sulcantis, ad modum avis per aera velociter transeuntis, et ad modum torrentis velocissime currentis, et plus valescentis. *Ibid.*

45. Non est gloriosum in mundi gloria, quae est vilissima, et mendacissima, et malignissima: sed in divina gloria, quae est nobilissima et stabilissima et veracissima. *Ibid.*

46. Gloria vana cupere, inglorioso est. Lib. 2, *Pharetra*, cap. 7.

47. Vana gloria pingit sibi quoslibet ornatus, ut inde possit laus hominum acquiri. Lib. 2 de *Profectu relig.*, caq. 15.

48. Laus importuna subtilissimis aculeis penetrans animam, dum extollit, emollit: et pingit cum ungit. *De Sejunctio et tent.*, cap. 1.

49. Inanis gloria virtutem in hypocritis vertit, et simpliciter inchoata pervertit. *Ibid.*

50. Inanis gloria, quasi tineae, quod integrum erat, rodit et occupat, et sanctitatis fundamenta evellit et dissipat. *Ibid.*

51. Inanis gloria subtilissimum malum est, proprio laqueo hypocritam jugulat, et propriis armis sanctitatem impugnat. *Ibid.*

52. Mens veneno inanis glorie imbuta, in miseris delectatur, et occupata haec scabies, in ulceribus gloriatur. *Ibid.*

53. Vitanda est vana gloria, quae est vitium periculosum et inquietum, quod vere devotos solet multum vexare; et quo magis dejicitur, magis insurgit. *De Profess. monast.*, art. 18.

54. Multi bona faciunt, quorum fructus surripit humanae laudis appetitus. *Epist. ad Damas. Pap. de morte D. Hieron.*

55. Levi mercede vanae glorie rem impretabilem saepe contingit amitti; et illum qui dedit, ad non dandum iterum, facile provocari. In suis *Opusc.*, apophtegm. 28.

56. Cavendum est ne forte expulsus peccatis a carne insurgat spiritalis bestia, id est vana gloria quae difficilium extrahatur, quam carnalia vitia. *Super Deuter.*, cap. vii.

57. Non debet extolli in his quae agit, qui nescit quomodo huc venit, vel quomodo, vel quando exhibet. *Super Job*, cap. 38.

58. Inanis gloria suggerit praesesse, ut pluribus prosit. *Ibid.*, cap. 39.

59. Quo altius homines eriguntur in gloriam terrenam; quae est in imo, eo profundius in barathrum merguntur. *Ibid.*, cap. 40.

S. CYPRIAN.

DIONYSIUS
CARTHUS.S. EUSEBIUS
CAESAR.S. FRANC.
ASSISIENSIS.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

GROSS. ORD.

60. Duplici ratione jubemur attendere a vanae gloriae cupidis, ne vel eorum simulatione decipiamur, vel eorum exemplo ad amorem temporalium inflammemur. Super *Lucam*, cap. 20, 61. Inanis gloria est, velle vincere ubi premium non est. Super *Epist. ad Galat.*, cap. v, in illud: *Non efficiamur inanis gloriae cupid.*

S. GREGOR. MAGNUS.

62. Cuncti vanae gloriae sectatores, dum se hominibus preferunt, falsos quidem de factis sensibus, alios autem de indignis meritis judicant, alios censent nihil scire, alios non bene vivere. Liv. 23, *Moral.*, cap. 3.

63. Auget reatum culpae sequentis, praeconium gloriae praecedentis. *Ibid.*, lib. 18, cap. 19.

64. Qui gloriosos quosque subito dejectos, aut fortasse morientes aspiciunt, quia humana gloria omnino nihil sit, cum gemitu fatentur. *Prosec.*

65. Tunc est humana elatio pensanda quam nihil sit, cum sese super ceteros successibus extollit. *Ibid.*, lib. 6, cap. 4.

66. Cum transit quod extollitur, permanet quod punitur. *Ibid.*

67. Gravis labor est hanc ipsam praesentis vitae gloriam querere, quasitam quandoque percipere, et perceptam cum gravi circumspectione custodire. *Ibid.*, cap. 7.

68. Cum bene vivitur, valde cavendum est, ne mens despectis ceteris, de gloria singularitatis elevetur. *Ibid.*, cap. 16, num. 21.

69. Iniquorum gloria cum plerumque in annorum multitudinem tenditur, ab infirmorum mentibus esse longa, et quasi stabilis aestimatur: sed postea brevem fuisse innotescit. *Ibid.*, lib. 17, cap. 5, num. 4, super illud *Job* xxiv: *Elevati sunt ad modicum.*

70. Praesens vitae gloria quasi in alto cernitur, sed nulla stabilitate solidatur. *Ibid.*, lib. 20, cap. 24.

71. Inanis gloria dum oppressam mentem corripuit, mox invidiam gignit: qui nimirum dum vani nominis potentiam appetit, ne quis hanc alius adipisci valeat, tabescit. *Ibid.*, lib. 31, cap. 17, num. 31.

72. Inanis gloria dicit: Debes majora appetere, ut quo potestate valueris multos excedere, eo etiam valeas multis prodesse. *Ibid.*, num. 32.

73. Cor carnale dum hujus vitae gloriam quaerit, humilitatem respuit. Homil. 32, super *Evang.*

74. Semper haec ad memoriam revoces, ut surgentem cordis gloriam memoria reatus premat. Lib. 9, in *Registro*, indict. 4, cap. 58, epist. 58, ad *Augustini. episc. Anglor.*

75. Qui in hac vita gloriam percipit, quam reliquit, ab illa cadit quae post hanc venit. Lib. 1, in *Registro*, indict. 9, cap. 5, epist. 5, ad *Theodistam*.

76. Qui gloriosa falsa subnixi sunt, a gloria vera evacuantur. *Ibid.*

77. Inanis gloriae studium hominibus magnum affert virtutis impedimentum. De sua fuga, in medio, pagina 13.

78. Omnis gloria humana tanquam gravis domina, et aegritudo molesta, abijcienda est. Orat. 6, in *Funere Casarii fratris sui*.

79. Laudibus vana crescit gloria. Lib. 4, super *Levit.*, cap. xiii.

80. Quam rarum est fidelem animam inveniri, ut nihil ob gloriae cupiditatem, nihil ob rumusculos hominum faciat! Epist. 12, *advers. Vigilant.*

81. Nihil tam periculosum est, quam gloriae cupiditas. Epist. 5, ad *Fabiolam*, mansione. 41.

82. Ne quaeras gloriam, et non doleris cum inglorius fueris. Lib. 1, super *Matth.* cap. v, can. 10, num. 35, super illud: *Gaudete et exultate.*

83. Opinionem vulgi, et laudem hominum favore quaesitam, gloriae nomen sonat. Lib. 3, super *Epist. ad Galat.*, cap. v, in illud: *Non efficiamur inanis gloriae cupid.*

84. Quisquis in eo quod bene agit, intumescit, eo ipso tramite, quo proficit, cadit. *Prosec.*

85. Bona actio cum elatione non elevat, sed gravat. Super *Regul. D. Augusti*, cap. 2, in illud: *Nec extollantur.*

86. Vana gloria saepe hominem post victoriam victorum sub specie humilitatis dejicit: unde fit quod qui multa et magna evaserat, ibi succumbat. Super *Gen.* cap. xiv.

87. Sicut Basiliscus, si prius videatur, occiditur, si prius videat, occidit: sic inanis gloria, si prius videatur, occiditur, si prius videat, occidit. *Prosec.*

88. Ille primo videtur ab inani gloria, qui ideo facit opera, ut ab hominibus videatur: ille autem primo videt, qui intentionem operis tutam ad Deum refert. *Ibid.*

89. Inanis gloria vult, ut boni sibi commisceantur: sed non debet tangi gloria in praesentia, in futuro secure poterit amplexari. *Ibid.*

90. Qui gloriam hic quaerit, alienum usurpat, et quod Domini est, injuste sibi vindicat. *Ibid.*

91. Viperam manum invadit, cum vana gloria ex bono opere procedit. Super *iv Reg. v*.

92. Vana gloria est quasi meretrix quae spoliata, amatorem suum. *Ibid.*

93. Tales miserissimi sunt, qui de labore suo pascunt et potant demones, cum bonam operationem convertunt in inanem gloriam. Super *Isai.*, cap. lxxi.

94. Haec est magna insania, gloriam hominum, quae stercus et vermis est, querere, et gloriam Dei repellere. Super *Joan.* cap. v.

S. GREGOR. NAZ.

HESYCHIUS.

S. HIERON.

HUGO A. S. VICTORE.

HUGO CARD.

95. Quas vires nocendi habet humana gloriae amor, non sentit, nisi qui ei bellum indixerit. Super *I Thessal.*, n.

IDIOTA.

96. Vana gloria sicut ventus impedit viatorem, et impellit in chaos inferni. Lib. 1, de *Contemplat. amor.*, cap. 17.

JOAN. CASS.

97. Vana gloria est quae delectabili esca mentem permulcet ad tempus, postea vero vacuum omnique virtute spoliata reddet ac nudam, cunctis eam spiritualibus fructibus sterilem inanemque dimittens. Lib. 5, de *Cenob. inst.*, cap. 21.

98. Vana gloria non solum immanium laborum facit merita deperire, verum etiam supplicia majora conquiri. *Ibid.*

99. Cenodoxia tanto est perniciosior ad confictum, quanto obscurior ad cavendum. Lib. 11 *Cenob. inst.*, cap. 2.

100. Omnia vitia superata marcescunt, et devicta per singulos dies infirmiora redduntur: hoc vero dejectum acrius resurgit ad lucem, et cum putatur extinctum, sua morte vivacius convalescit. *Prosec.*

101. Caetera genera vitiorum eos tantum impugnant solent, quos in certamine superari: hoc vero suos victores acrius insectatur, quanto fuerit validius elisum, tanto vehementius victoriae ipsius elatione congreditur.

102. Haec est subtilis inimici versutia, ut militem Christi propriis faciat telis occumbere, quem hostilius armis superare non potuit. *Ibid.*, cap. 7.

103. Gloria vana non aliunde quam virtutum ejus quem impetit, successibus animatur. *Ibid.*, cap. 8.

104. Saepe qui in conflictu atque acie mortis evaserunt discrimina, trophaeis propriis triumphisque succumbunt. *Ibid.*, cap. 11.

105. Ea quae bono initio fecerimus, observatione simili custodire nitamur, ne omnes laborum nostrorum fructus postea irreprensus cenodoxiae morbus evacuet. *Ibid.*, cap. 18.

106. Qui passione vanae gloriae devinctus est, necesse est ut aliis quoque, et maxime superbiae, vitiis obligetur. Collat. 14, *Abba. Nestoretis*, cap. 9.

S. JOANNES CHRYSOST.

107. Is, qui ut ab hominibus gloriam venetur, aliquid boni operatur, sive ea potiat, sive non, satis hic retributionis accipit, et alibi nihil accipiet premiorum. Homil. 5, super *Genes.*

108. Saepe qui propter inanem gloriam multa facit, etiam ipsa gloria frustratur. *Ibid.*

109. Spirituales philosophi vanam gloriam despiciunt, et illos qui humane gloriae inhiant, maxime contemunt. *Ibid.*

110. Malorum omnium causa est vana gloria,

quae vult nomen suum inscribi agris et aedibus. *Ibid.*, homil. 22.

111. Quid vana et inani gloria fallacius? idcirco vana dicitur, quia vanitas est, et nihil habet stabile neque firmum: sed solum est deceptio, et priusquam appareat, avolat. *Ibid.*

112. Qui gloria inflatur, nihil stabile et solidum habet, quae fluminibus ipsis oculis praeterlabitur. *Ibid.*, homil. 28.

113. Nihil est quod sic hominem faciat insignem et conspicuum, etiamsi magno ambitu optet latere, ut gloriam fugere. Homil. 16, super *Matth. Oper. perf.*

114. Nihil ita ad amorem divitarum inflammat, ut gloriae vanae cupiditas. *Ibid.*, homil. 24.

115. Inanis gloriae cupidus est, qui vel minimarum rerum gloriam aucupatur. *Ibid.*, homil. 50.

116. Sicut avaritia acquisitioni pecuniarum contraria est, sic cupiditas gloriae ad acquirendam gloriam parum conducit. *Ibid.*, homil. 63.

117. Cupido inanis gloriae dehonorationis causa esse invenitur; neque enim solum gloriosi dedecore sordiantur, verum etiam multa liberalia et servilia facere coguntur. *Ibid.*

118. Non est mirabile inani gloriae propter alias res commoveri: de jejuniis autem atque oratione se jactare, mirabile simul et lacrymis dignum est. *Ibid.*, homil. 72.

119. Nemo majore odio multitudinem est, quam qui falsam gloriam a bono opere quovis modo aucupatur. *Ibid.*

120. Ubi ac semper inanis gloria vituperatur: illa vero turpissima est, quae nimium inflatur. *Ibid.*

121. O novae calamitatis genus! o furiosam bestiam! quae linea corrodere non potest, nec fur violare, ea inanis gloria omnino dispergit. *Ibid.*

122. Inanis gloria, linea caelestis thesauri est; ille est fur, qui aeterna regna furatur, qui immarcescibiles ab hominibus divitias auferit, qui tanquam contagiosus morbus omnia corrumpit. *Ibid.*

123. Prosperit diabolus tam latronibus et veribus, quam aliis machinis inexpugnabile thesauri caelestis esse praesidium, per inanem gloriam illud expugnat. *Ibid.*

124. Omnia pene mala servos diaboli vexant; concupiscentia autem vanae gloriae, non solum servos diaboli, sed etiam servos Dei impugnat, magis autem servos Dei, quam servos diaboli. *Prosec.*

125. Ubi res agitur gloriosa, ibi facilis loomm invenit gloriationis occasio. Homil. 13, super *Matth. Oper. imperfect.*

126. Qui in corde propter vanam gloriam agit, est vanæ gloriæ mercator. *Ibid.*

127. Amittit meritum iustitiam, qui iuste vult vivere, ut gloriam humanæ laudis acquirat. Homil. 8, ex *Divers. in Math.*

128. Nullo modo fieri potest, ut is qui tanto studio seculari gloriæ serviat, divinam unquam assequatur. Homil. 2, super *Joan.*

129. Intolerabilis quaedam ebrietas est, inanis gloria : et quem semel suæ subiecti ditioni, is ægre in sanitatem restituitur. *Ibid.*

130. Qui sub domini inanis gloriæ servitio premitur, omnium est sane miserimus; et omni privato voluptate, vitam vivit quam miserissimam. *Ibid.*

131. Fieri non potest, ut qui gloriæ dulcedine capitur, magnum aliquid et egregium sapiat : sed ignominia illivo ipsum notari necesse est, et animi abjecti, infamis, atque exigni existimari. *Ibid.*

132. Gloriæ cupiditas omnia commiscuit, avaritiam, invidiam, calumniam, insidias peperit : et qui nulla affecti sunt injuria, in illos qui nihil de ipsis male meriti sunt, et armat et effertat. *Ibid.*

133. Inanis gloria amicitiam et consuetudinis obliviscitur : nihil se pudet, sed omni abjecta virtute, omnibus bellum indicit, semper inconstans, semper invida. *Ibid.*

134. Inanis gloria omni tempore pestifera est, quia nihil risu dignus, nihil turpius, nihil ignominiosius. *Ibid.*

135. Vera gloria est, inane gloriam contemnere, et nullus momenti estimare. *Ibid.*

136. Qui inani gloria mulctur, jejuniorum, orationum, et misericordiam omnem mercedem amittit, et a superna gloria excidit. Homil. 27, super *Joan.*

137. Vana gloria est bestia varia et multiformis, quæ ubique proprium virus disseminat, et pecuniis, et deliciis, et corporis pulchritudine, et vestimentorum copia. *Ibid.* homil. 68.

138. Inanis gloria per se gravis morbus est, et longe gravior : qui radix est, et mater omnium malorum. *Ibid.*

139. Affectus inanis gloriæ, maxime ignem gehennæ accendit : hic diaboli undique ditionem propagat, hic aetatem et dignitatem omnem savissimo premit imperio, hic Ecclesiam huc illic distrahit, hic civilia opera corrumpit, domus funditus, civitates, populos, gentes evertit, et si in solitudinem venerit, nullam ei perniciosa suæ vim ostendit. *Ibid.*, homil. 28.

140. Gloria vana, inanis et stulta est : et nomine tantum, non re est gloria. *Ibid.*

141. Grave quiddam gloriæ inanis amor, grave inquam; et multarum ipsa spinarum plena gloria, et velut fera, et multorum capitum bestia, difficile tolli potest, que in eos quibus fovetur armata est. *Ibid.*, homil. 29.

142. Quemadmodum vermis ligna, ex quibus nascitur, et rubigo ferrum consumit : ita inanis gloria altricem sui animam perdit. *Ibid.*

143. Ubi quid gloriæ causa geritur, omnia manent villa. Homil. 4, super *Acta Apost.*

144. Ubique vana gloria, et amor principatus, cause sunt malorum. *Ibid.*, homil. 28.

145. Si gloriam quæris, veram gloriam quære et concupisce : si gloriam amas, magis ama eam, quæ a Deo est : si illam amaveris, hanc vanam despicias, et ignobilem esse videbis, quam sit fœda, quam ridicula. *Ibid.*

146. Mater gehennæ est inanis gloria, ignemque illum vehementer accendit, vermenemque pestiferum convocat. Serm. 17, super *Epist. ad Rom.*

147. Nihil magis et iugo iustitiæ subducere collum solet, quam inanis collatus gloriæ : quæ tumidos, remissos, adulatores, simulatores homines reddit. Homil. 41, super *Math. Oper. perfect.*

148. Barbari non talia captivis suis imperant, qualia subditis suis inanis gloria iubendo mandant. *Ibid.*

149. Præcepta inanis gloriæ, primo : Omnium, inquit, servus esto, sintque qui in officinis agunt vilissimi, te multo præclarior. Secundo : Animam contemnit, virtutem negligit, libertatem ridet, salutem tuam devotio. Tertio : Si hominum quid feceris, non ad hoc facio ut Deo placeas, sed ut multis ostentes, et coronam quæ beneficientes manet, perdas. Quarto : Si elemosynam dederis, aut jejunaveris, laborem quidem sustineto, lucrum vero perdere studeo. *Ibid.*

150. Vanæ gloriæ cupidus similis illis est, qui tempestatibus jaectantur, semper tremens, semper timens, innumerosque dominos observans. *Ibid.*

151. Gloria vana, crudelis est bellua, demon horrendus, communis totius orbis terrarum pestis, et vipera venenata. Homil. 35, super *I Cor.*

152. Sicut vipera parturientis uterum rampit, sic vana gloria dilaniat obnoxios sibi. *Ibid.*

153. Omnibus servis servilium est vanæ gloriæ mancipium. Homil. 9, super *II Cor.*

154. Vana gloria quando contemnitur, mansuescit : quando autem colitur, effertur et se armat contra se colentem. *Ibid.*, homil. 29.

155. Umbra gloriæ est vana gloria, non gloria. *Ibid.*

156. O rem amarum lacrymis dignam, omnia bonæ opera incendit vana gloriæ tyrannus, flamma illa nihil non vorans. Serm. 10, super *Epist. ad Ephes.*

157. Gloriæ contemtor, vehementer sapiens est : novit enim res humanas. Homil. 9, super *Epist. ad Coloss.*

158. Nihil humana gloria vilis, nihil abjectius, nihilque in se habet solidi atque veri. Homil. 2, super *Epist. ad Tit.*

159. Gloria inanis imitatur gloriam, non vera gloria est : illa quippe sola permanet, quæ naturalis est, quæ in intimis conditur. *Ibid.*

160. Diabolica hæc ars est, quod plures eo quod inane gloriam vicerunt, gloriantur inanis. Homil. 2, super *Epist. ad Philem.*

161. Inanis gloria venti instar ingressa, thesauros omnes virtutis exsufflat. *De Provident.*, lib. 1.

162. Quid inanis gloriæ cupiditate sumptuosus, quid turpius vel toleratius difficilius fieri potest? Serm. de *Inani gloriæ cupiditate.*

163. Vana gloria innumera bona opera pessumdat. Serm. 13, super *I Cor.*

164. Fieri non potest, ut qui non est purus vana gloria, sublimis, magnus, et strenuus fiat. *Ibid.*, homil. 29.

165. Nihil magis et iugo iustitiæ subducere collum solet, quam inanis collatus gloriæ : quæ tumidos, remissos, adulatores, simulatores homines reddit. Homil. 41, super *Math. Oper. perfect.*

166. Vana gloria invisibilis est serpens et lubricus, qui latenter in sensu ingreditur et seducit. Homil. 43, super *Math. Oper. imperf.*

167. Quantavis bona feceris, volens compescere vanam gloriam, tanto magis excitas eam : et causa est, quia omne malum ex malo nascitur, sola autem vana gloria de bono procedit : et ideo non extinguitur per bonum, sed magis nutritur. *Ibid.*, homil. 15.

168. Illi tentationem vanæ gloriæ patiuntur, qui tale aliquid faciunt, unde gloriantur. *Ibid.*

169. Magno quidem audio sum in Deo : at me ipsum tamen metior, ne in gloriatione peream. Lib. 2, *Parall.*, cap. 73.

170. Dum gloria de bono opere quaeritur, virtus in manus inimici traditur. In cap. 4, *Regule S. Benedicti*, verbo *Jactantiam*.

171. Quanto quique gloriam in rebus exterioribus venari cupiunt, tanto a vera gloria recedunt. Part. 4, de *Regione claustral.*, tract. 1, reg. 4, art. 7.

172. Nulla est tanta humilitas, quæ dulcedine gloriæ non tangatur. Lib. 2, de *Tent. relig.*, cap. 5.

173. Vanæ gloriæ tentatio vinci quidem potest, sed totaliter extirpari vix potest, nisi quis desierit esse virtuosus. *Ibid.*

174. Vanæ gloriæ vitium defectum, acrius re-

surgit ad luctam, et cum putatur extinctum, sua morte vivacius convalescit. *Ibid.*

175. Nulla major iniquitas est, quam non in Deo, sed in se velle quæpiam gloriam. Lib. 4, de *Sum. bono*, cap. 10, sent. 16.

176. Maxime per censuram, subiecti sibi diabolus monachum : ut quem per seculi amore retinere non potuit, ab humilitatis culmine subtrahat, et superbiæ tumore sibi subdium faciat. *Ibid.*, lib. 3, cap. 22, sent. 8.

177. Dei servus in bonis operibus cordis debet adhibere cautela, ne per vanam gloriam perdat semetipsum, ac pereat. *Ibid.*, sent. 9.

178. Amator vanæ gloriæ unde possit semper landari, agere non quæscit, et subinde vires illi vanitatis pravus appetitus auget. *Ibid.*, cap. 23, sent. 7.

179. Boni operis inchoatio, non debet citius palam ad hominum cognitionem venire : ne virtute perfectionis inanescent per vanam gloriam intentio sanctitatis. *Ibid.*, sent. 8.

180. Quamvis quisque in seculi gloria refulgeat, quamvis purpura atque resplendeat, quamvis cultu pretioso redimitus emineat, quamvis sit multitudine præunitus, quamvis excubantium armis obstructus, quamvis innumeri obsequentium cuneis oblatipatus : semper tamen in pena est, semper in angustia, semper in merore, semper in discrimina. *Proser.*

181. In sericis stratis cubat, sed turbidus : in plumis jacet, sed pallidus : in lectis aureis, sed turbatus.

182. Brevis est hujus seculi gloria, et modica : caduca, et fragilis temporalis potentia. Lib. 2, de *Synonymis*, cap. 17.

183. Falsam gloriam sequuntur ii, qui hominum laudem auramque popularem accupantes proximis consulunt. *Epist. ad Zenam.*

184. Vana gloria in recte factis cavenda est. Serm. 7, de *Jejun. septimi mensis*.

185. Vanæ gloriæ cupido, aut cum vincitur, aut cum remanet, parit superbiam : cum vincitur, opinionem in animo generat; manens vero, insolentiam. Centur. 3, de *Charit.*, cap. 61.

186. Qui inanis gloriæ cupiditate inductus, studet virtutibus, certum est eundem cognitionem quoque ob vanam gloriam exercere. *Ibid.*, cap. 74.

187. Qui propriæ gloriæ causa sectatur quod honestum est, Deo seipsum antepouit, vanæ gloriæ clavo trajectus. Centur. 3, de *Virt. et vitio*, cap. 68.

188. Inanis gloria sic juxta virtutes nascitur, ut non recedat priusquam vin illarum exciderit. Orat. 7, de *Inani gloria*.

S. ISIDORUS
HISPAL.S. JUSTIN.
MART.

S. LEO I.

S. MAXIMUS
MART.

S. NILDE.

S. JOANNES
DAM.JOAN.
TRITH.

489. Inanis gloriæ studiosus, est operarius sine mercede. *Ibid.*

490. Dolium pertusum non retinet que sunt infusa, et inanis gloria profundit virtutis premia. *Ibid.*

491. Inanis gloria est veluti scopulus sub aqua latitans, ad quem si navem illiseris, peristi. *Ibid.*
492. Vana gloria est mendis erroris initiua, qua mens incitata, id quod divinum est, formis et figuris circumscribere conatur. *Ibid.*, in tract. parrenet.

493. Inani gloria laborans, operarius est mercedis expers: laborem subit, et laboris mercedem perdidit. *Ibid.*, orat. 7, de Inani gloria.

494. Quisquis inanis gloriæ levitati insidet, nunquam ad veræ gloriæ amorem penas profert. *Ibid.*

495. Tribulus vere est inanis gloria, nam in quæmque partem ceciderit, rectum semper stimulum statuit. *Ibid.*

496. Inanis gloriæ medicina, gloriæ contemptio est. *Ibid.*, orat. 8, de Superbia.

497. Inanis gloriæ præsentia, superbiæ nuntius est. *Ibid.*

PETR. ILES.

498. Gloria mundi fallax et seductoria decipit amatores suos: quidquid enim vel in futurum promittit, vel in presenti prætetit, totum ad nihilum deveniet. Epist. 14, ad Quemdam cleric.

299. Quid est inanis gloria, nisi musca vilissima, muremurosa, sordida, pungitiva: quam miseri venantur, figuram araneæ gerentes, quæ de suis visceribus telam texit, ut capiat muscam vilissimam? *Ibid.*, epist. 4, ad Sacellan. regis Anglia.

200. O quam fallax et vana est gloria, quam homines ab invicem petunt et accipiunt: et gloriam, quæ a solo Deo est, non quaerunt! *Ibid.*, Epist. 102, ad Badingsens. abbat.

201. Infelix, qui ob inanis gloriæ ventum, suam animam jugulat. *Ibid.*, epist. 20, ad Decan. Turonens.

202. Inanis gloriæ cupidus, si totum sorbeat aerem, nullum sustinebit remedium. *Ibid.*, serm. 34, in Festo omn. Sanctorum.

PETR. CRILL.

203. Nunquam opus vane gloriæ numerabitur in remuneratione versæ gloriæ. Lib. 2, epist. 43.
204. Ecce unde gloriosus esse volebas, inglorius esse convinceris. Sermon. 59, de S. Nicolao.

S. PETRUS DAMIAN.

205. Sit solus Deus tua gloriatio: non divitiis, non honoribus, non principatu, non pulchritudine corporis, vel robore, aut similibus rebus, quibus homines vesani extolluntur, tibi placeas. Libro 2, de Victimis.

S. PROSPER.

206. Vigilant tentatoris insidiæ, ut ubi proficit devotio, surrepat elatio: et ut homo de bono

opere in se potius, quam in Domino gloriatur. Epist. ad Demetriad.

207. Quanto excellentius quique proficiunt, tanto majores habent causas formidinis et tremoris, ne de ipsis prohibitis augmentis mens sibi conscia et laudis avida in vanæ gloriæ rapiatur excessus: et fiat inaudita vanitate dum sibi videtur clara virtute. *Ibid.*

208. Præcipimur vitare omnibus modis terrestri gloriæ vanitatem, ne dum humanæ laudis aurulam quaerimus, premium celeste perdamus. Epist. ad Salonium episc.

209. Si cupis vanam gloriam vincere, attende singulos defectus tuos, quasi omnibus notos, et cessabit vane gloriæ motus. Sermon. 14, ad Novitios, divis. 10.

210. Vere inanis est gloria, mala pestis, vanitas maxima, quia a vera trahit gloriam, et celesti spoliatur gratia. Lib. 3 de Imit. Christi, cap. 40, sect. 4.

211. Aperta confusio sæpe est extinctio vane gloriæ. In Hortulo rosarum, cap. 41.

212. Pleni veritate et gloria celesti, non sunt vane gloriæ cupidi. Libro 2 de Imit. Christi, cap. 40, sect. 4.

213. Quæ inanis gloriæ causa obentur, mercede carent. Lib. 4, in Vita SS. Barlaam et Josephat, cap. 12.

SENTENTIE PAGANORUM.

214. Gloriosus est, qui plura quam adseit, sibi arrogat, aut scire fingit, quæ non noverit. Lib. 1 Major. Moral., cap. 32.

215. Nec te collaudes, nec te culpaveris ipse: Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis. Lib. 2 Distich., metr. 40.

216. Levitatis est, inanem aucupari rumorem, et omnes umbras etiam falsæ gloriæ consecrari. Orat. 37, in Pisonem, num. 57.

217. Quæ habent speciem gloriæ, collectum ex inauissimis splendoris insignibus, contemne: brevitas, fugacitas, et caduca existima. Lib. 40, epist. 12, ad Plancum.

218. Vix invenitur, qui laboribus susceptis, periculisque aditis, non quasi mercedem rerum gestarum, desideret gloriam. Lib. 1 de Offic., num. 65.

219. Cavenda est gloriæ cupiditas, eripit enim libertatem, pro qua magnanimitas vidium debet esse contentio. *Ibid.*

220. Vanum gloriæ genus, odium divitiarum. Lib. 5 Declamat., controvers. 2.

221. Qui virtutem suam publicari vult, non virtuti laborat, sed vane gloriæ. Epist. 113.

222. Sis vane gloriæ contemptor, et honorum, quibus præditus es, non acerbus exactor. De Quatuor viri.

SALVIANUS.

THOMAS A KEMPIS.

IN VITIS PATR.

ARISTOTEL.

CATO POST.

CICERO.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. THOMAS AQUINAS.

SENECA.

SIXT. PHIL.

223. Quidquid egeris causa gloriæ, merces facti erit. Sent. 331.

VALERIUS MAXIMUS.

224. Nulla est tanta humilitas, quæ dulcedine gloriæ non tangatur. Lib. 8 Distor. memorabil., cap. 15.

225. Nimia gloriæ cupiditas, perfidum existere cogit. *Ibid.*, lib. 9, cap. 6.

Vide etiam tit. *Donare*, sent. 44; *Eleemosyna*, sent. 34; *Fructus*, sent. 30; *Gloria bona*, sent. 11; *Honor*, sent. 109; *Inferus*, sent. 59; *Mundus*, sent. 4; *Nihilum*, sent. 21; *Oblatio*, sent. 60; *Profectus*, sent. 2; *Servire Deo*, sent. 8; *Superbia*, sent. 118, 119; *Virtus*, sent. 49.

GRATIA DEI.

S. BONAV.

Definitio. Gratia est quidam nitor animæ ad conciliandum sanctum amorem. Parte 3 Centiloqui, sect. 35.

Gratia est sanitas mentis, et dilectio cordis. *Ibid.*

DIONYSIUS CARTHUS.

Gratia proprie sumpta est habitus supernaturalis menti per creationem infusus, esse spirituale, deiforme atque idoneum ad promerendam vitam æternam. Super *Apocal.*, cap. 1, in illud: *Gratia vobis et pax.*

S. HIERON.

Gratia est qua nullo merito nec opere salvamur. Super *Epist. ad Philemonem*, cap. 1: *Gratia vobis et pax.*

S. ISIDORUS HISPALENS.

Gratia est Dei donum gratuitum; per quod bonæ voluntatis initium et operis promeretur affectum. Lib. 2, de *Different.*, verbo *Inter gratiam.*

JOAN. GERS.

Gratia est donum aliquod a Deo gratuite, hoc est sine meritis collatum. Part. 4, in *Descript. terminor.*

S. LAURENT. JUSTIN.

Gratia est quædam lux divina divinitus infusa, gratis data, que interioris hominis illuminat oculos, et excitat affectum ut videat que agenda sunt, et quecumque viderit, opere perficiat. Part. 1, de *Ligno vite*, tract. 3, de *Justitia*, cap. 1.

S. THOMAS AQUINAS.

Gratia est quædam lux animæ. Prima secundæ, quest. 110, art. 1.

Gratia nihil aliud est quam quædam participatio divine nature, quæ excedit omnem aliam naturam. *Ibid.*, quest. 112, art. 1.

Gratia nihil est aliud, quam quædam inchoatio gloriæ in nobis. Secunda secundæ, quest. 24, art. 3.

Gratia est quædam similitudo divinitatis participata in homine. Part. 3 *Summe*, quest. 2, art. 10.

HUGO A S. VICTORE.

Divisio. Tres sunt gratiæ beneficiendi: præveniens, cooperans, subsequens: prima dat voluntatem, secunda facultatem, tertia perseverantiam. Lib. 2 *Miscellan.*, codic. 2, tit. 137.

HUGO CARD.

Productio. Tres sunt effectus gratiæ: primus, suiipsius consideratio; secundus, vite præteritæ abominatio; tertius, peccatorum confessio. Super *I Regum*, cap. 1.

S. LEO 1.

Gratia principium justitiæ, et honorum fons, atque origo meritum est. Epist. 86, ad *Nicotam Aquileiensem, episc.* super illud *Ephes. II: Gratia salvi facti estis.*

S. THOMAS AQUINAS.

Gratiæ origo, est Dei dilectio, vocatio, et interior inspiratio. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 1, lect. 4.

S. DIADOCH.

Comparatio. Sicut mare cum turbatur, oleo infuso cedit natura sua tempestas, lenitate olei procellam extinguente: sic anima nostra cum lenitur gratia Spiritus sancti, juvendet tranquillatur. De *Perfect. spirit.*, cap. 35.

RICHARD. A S. VICTORE.

Sicut corpus nihil potest sine anima, sic interior homo nihil boni potest sine divina gratia. Part. 1, de *Erradit. hom. interior.*, cap. 3.

ROBERTUS BELLAM.

Sicut terra sine aqua, inanis est et vana: sic anima sine gratia Dei nullos producit fructus. Super *Psaln. cxlii*, vers. 6.

S. THOMAS AQUINAS.

Terra si non colitur, spinas et tribulos germinat: sic anima nisi colatur per gratiam, non germinat nisi tribulos et punitiones peccatorum. *Opusc. 7*, super *Pater noster*, petit. 1.

SENTENTIE PATRUM.

1. Minimus habere gratiam majus est, quam philosophorum omnium scientiam acquisisse. Part. 4, serm. 4, regina 8.

B. ALANUS DE RUPE.

2. Gratia Dei non nisi per merita conservatur, meritis autem sine gratia nemo salvatur. De *Paradiso animæ*, part. 4, de *Virtutibus*, cap. 21.

S. ALBERTUS MAGNUS.

3. Judicium Dei magis inscrutabile est in electione gratiæ, quam in retributione justitiæ. Lib. 4, de *Vocat. gent.*, cap. 9.

S. AMBROS.

4. Tanto quisque est beator, Deoque conjunctior, quanto plus in eo fuerit gratiæ divine, quam actionis humanæ. Lib. 10, epist. 84, ad *Demetriad.*

5. Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. Lib. 2 super *Luc.*, cap. 1, in illud: *Exurgens autem Maria.*

6. Non vehementior est natura ad diligendum, quam gratia. Lib. 2 *Offic.*, cap. 7.

7. Non pretio taxatur Dei gratia. Lib. 4, super *Luc.*, cap. iv, in illud: *Multi leprosi erant.*

8. Majoris est virtutis gratia, quam natura. De *Myster. initiandorum*, cap. 9.

9. Uterior est gratia, quam precatio: semper animi plus tribuit, quam rogatur. Lib. 10, super

Luc., cap. xxiii, in illud : *Hodie mecum eris in paradiso.*

S. ANTONIN.

10. Non ideo homo non accepit gratiam, quia non debet : sed ideo Deus non dedit, quia ille non accepit. In *Dialogo de casu diaboli*, cap. 3.

11. Omnia bona divine gratiæ, non humanis meritis sunt adscribenda. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 1.

12. Nullus Deum meritis antecessit, ut tenere eum quasi debitorem possit : sed ipse potius omnes sua gratia prevenit, ut subsequi possint eorum bona opera. *Ibid.*, cap. 2.

13. Omne hominum gratia Dei sumit originem. Super *Epist. ad Ephes.*, cap. 2.

S. ANTONIN.

14. Principalis causa meritiorum, est gratia. Part. 2, tit. 3, cap. 2, § 2.

S. AUGUST.

15. Nemo a malo liberatur quisquam, nisi Dei gratia. Lib. 1, *Retract.*, cap. 9.

16. Gratiæ tuæ depulo, quod peccata mea tanquam glaciem solvisti : gratiæ tuæ depulo, et quæcumque non feci mala. Lib. 2 *Conf.*, cap. 3.

17. Hæc debet esse providentiæ, ut nemo a superioribus adjuvetur ad cognoscendam et percipiendam gratiam Dei, qui non ad eandem puro affectu inferiores adjuverit. *De Vera relig.*, cap. 28.

18. Ipsa gratia Dei meretur auferri, ut aucta mereatur perfici, comitante non ducente, peccata non prævia voluntate. *Epist. 106, ad Bonifac.*

19. Quid debet esse iucundius vel infirmis, gratia qua sanatur : vel pigris, gratia qua excitantur : vel nolentibus, gratia qua juvantur? *Ibid.*

20. Gratia, qua justificat impius, quisquis ingratus de suis viribus fidei, justitiæ Dei non est subiectus. *Epist. 144, ad Anastas.*

21. Quid nobis gratia Dei utilis confert in hoc presenti sæculo maligno, nisi ut moriamur peccato? ac per hoc ipsi gratiam invenietur ingratus si propter illam vult vivere in peccato, per quam moritur peccato. *Epist. 47, ad Valentin.*

22. Nisi magnis precibus gratia in nos implorata descendat, nequaquam terrene labis, et mundani corporis vincere conamur errores. *Epist. 91.*

23. Gratia non solum adjuvat justum, verum etiam justificat impium. *De Patient.*, cap. 20.

24. Præsto semper est gratia, quæ nunquam defuit, nisi prius expulsa : continue et necessario quod summum est inspirat, si est qui recipiat. *De Vera et falsa penit.*, cap. 16.

25. Christi gratia, sine qua nec infantes, nec ætate grandes, salvi fieri possunt : non enim meritis redditur, sed gratis datur, propter quod gratia nominatur. *De Nat. et grat.*, cap. 4.

26. Sanat Deus per gratiam, non solum ut delectat quod peccavimus; sed ut præstet etiam auxilium, ne peccemus. *Ibid.*, cap. 26.

27. Prævenit Deus ut sanemur, subsequitur ut glorificemur, prævenit ut pie vivamus, subsequitur ut cum illo semper vivamus. *Ibid.*, cap. 32.

28. O ingrati gratiæ Dei! o inimici gratiæ Christi, et solo vocabulo christiani! Lib. 4 *contra Julian.*, cap. 3.

29. Deus preparat voluntatem, et cooperando perficit, quod operando incipit : quoniam ipse ut volumus, operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens. *De Gratia et libero arbit.*, cap. 17.

30. Gratia nos facit legis dilectores, lex vero ipsa sine gratia non nisi prævariatores facit. *Ibid.*, cap. 18.

31. Gratia sola homines liberantur a malo, et sine qua nullum prorsus, sive cogitant, sive volendo et amando, sive agendo faciunt bonum. *De Corrupt. et gratia*, cap. 2.

32. Gratia Dei cur ad illum veniat, ad illum non veniat, occulta esse causa potest, injusta non potest. Lib. 4, *de Peccator. meritis et remis.*, cap. 21.

33. Vita nostra bona nihil aliud est, quam Dei gratia : sine dubio et vita æterna, quæ bonæ vitæ redditur, Dei gratia est; et ipsa enim gratis datur, quia gratis data est illa, cui datur. *De Gratia et lib. arb.*, cap. 8.

34. Gratia Dei semper est bona, et per hanc fit ut sit homo bonæ voluntatis, qui prius fuit voluntatis, male. *Ibid.*, cap. 15.

35. Gratia non secundum merita hominum datur, et alioquin gratia jam non est gratia : ideo gratia vocatur, quia gratis datur. *Ibid.*, cap. 21.

36. Desiderare auxilium gratiæ, initium gratiæ est. *De Corruptione et gratia*, cap. 1.

37. Nemo nisi Dei gratia erigitur, nemo nisi gratia stabilitur. *Ad articulos sibi falso impositos*, respons. 7.

38. Si vis esse alienus a gratia jacta merita tua. Super *Psal. iii.*

39. Nemo facit aliquid bene, nisi gratia Dei : quod facit homo male, ipsius est hominis ; quod facit bene, de beneficio Dei facit. Super *Psal. xciii*, vers. 13.

40. Quid est gratia? gratis data : quid est gratia? gratis donata, non reddita ; si tibi debebatur

merces reddita est, non gratia donata : si vere debebatur, bonus fuisti : si autem non merito tuo, ut verum est, malus fuisti. *Tract. 3*, in cap. 1, *Evang. Joan.*

41. Si gratiam tibi dedit Deus, gratis dedit, gratis ama. *Ibid.*

42. Cave, christiane, cave superbiam : licet imitator Sanctorum sis, totum gratiæ semper reputa, quia ut esset aliquid reliquum, gratia in te Dei, non tum meritum fuit. *Prosec.*

43. Totum reputa quod justus es, Dei pietati : quod autem peccator es, adscribe iniquitati.

44. Esto accusator tuus, et Deus erit indulgentior : omne enim crimen, facinus, vel peccatum, nostræ est negligentia ; omnis vero virtus et sanctitas, Dei est indulgentia. *De Verb. Dom.*, serm. 7.

45. Gratia pluvia est, vallem facite, imbrem suscipite, depressa implentur, alta siccantur. *De Verb. Apost.*, serm. 2.

46. Communis est omnibus natura, non gratia : natura non putetur gratia sed etiam putetur gratia, ideo putetur gratia, quia et ipsa gratis concessa est. *Ibid.*, serm. 2.

47. Contradictor gratiæ, non est arbitror conscientia. *Ibid.*, serm. 12.

S. BASILIUS
MAGNUS.

48. Fieri nequit, ut nos divine gratiæ capaces simus, nisi prius contractas a vitio perturbationes, quibus animi nostri occupati sunt, ejecerimus. *Prosec.*

49. Nam nec vasculum, quod fetor quidam ante invasit, unguenti infusionem capere potest, nisi prius elutum fuerit. Apud *D. Joan. Damascon.*, lib. 1 *Parall.*, cap. 30.

V. BEDA.

50. Gratia sola Dei, quos vult facit alia mereri. In suis *Proverb.*, verbo *Gratia*.

51. Nihil prodest littera jubens, nisi ad fuerit gratia juvenis. Lib. 1, super *Luc.*, cap. ii, in illud : *Lex per Moysen.*

S. BERNARD.

52. Profecto nec ararus, nec inops est gratiæ distributor, sed ubi vacua vasa desunt, stare oleum necesse est. *Serm. 6, de Ascens.*

53. Gratia non solum peccata lavat, sed et merita donat. *Serm. 1, post. octav. Epiph.*

54. Gratiarum cessat decursus, ubi recursus non fuerit : nec modo nihil augetur ingrato, sed et quod acceperat, vertitur ei in perniciem. *Serm. 1 Quadr.*

55. Cibis animæ gratia Dei est, dulcissimus sane, qui non modo delectat, sed et reficit et medetur. *Serm. 3, de Annunt.*

56. Gratia balsamum purissimum est, et ideo purum, solidum, et profundum vas requirit. *Ibid.*

57. Nihil tam evidenter gratia adversatur, quam ingratitudo perniciosa. *Ibid.*

58. Spirituali gratiæ plenitudinem occupata mens secularibus non admittit, non recipit animus, non capit affectus. *Serm. 6 Ascens.*

59. Ubi magnitudo gratiarum est, ibi etiam magnitudo discriminis est. *Serm. 60, de Puris sermonibus.*

60. Quantum crescit in gratia, tantum et in fiducia dilataris. *Serm. 3, super Cant.*

61. In veritate didici nihil æque efficace esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inventaris non altum sapere, sed timere. *Prosec.*

62. Beatus homo, qui semper est pavidus : time cum arriserit gratia, time cum abierit, time cum denuo revertetur, et hoc est semper pavidum esse. *Ibid.*, serm. 54.

63. Argumentum superbia, privatio est gratiæ ; quamquam tamen interlunum subtrahitur gratia, sive retrahitur, non pro superbia, quæ jam est, sed quæ futura est nisi subtrahatur. *Ibid.*

64. Non est quo gratia intret ubi jam meritum occupavit : nam quidquid de proprio inest, in quantum est, gratiam credere illi necesse est. *Ibid.*, serm. 67.

65. Plena confessio gratiæ, ipsius gratiæ plenitudinem signat in anima confitentis. *Ibid.*

66. Deest gratiæ quidquid meritis deputas ; nolo meritum quod gratiam excludat. *Ibid.*

67. Gratia liberum excitat arbitrium cum seminatur cogitatum, sanat cum immutat affectum, roborat ut perducatur ad actum, servat ne sentiat defectum. *De Gratia et lib. arb.*

68. Qui gratiam Dei suscipit, necesse est, ut Deo gratiam et gloriam reddat. *Serm. 2, in Hexam.*

S. BONAV.

69. Gratiam naturam perficit, et confirmat. Super lib. 2, *Sent.*, dist. 7, part. 1, art. 2, quest. 1.

70. Gratia nobis procedit a Deo, sicut radius a sole, sicut germen a radice, sicut mel a flore, sicut rivus a fonte. Lib. 5, *Compend. theol. verit.*, cap. 2.

71. Nisi gratia nullus potest mereri, nec in bono proficere, nec ad gloriam pervenire. *Ibid.*, cap. 3.

72. Deus sicut est potentissimus in constitutione naturarum, ita est clementissimus in collatione gratiarum. Lib. 7, *Compend. theol. verit.*, cap. 16.

73. Maximum inhabitantis gratiæ signum, spiritualis est lætitia, ac alacritas. In *Speculo discipul.*, part. 1, cap. 2.

74. In gratia fidelis vivit, per quam omnis re-

CASSIODOR.

ficitur christianus. Super *Psalm.* cxviii, vers. *Confuge timore tuo.*

S. CYRILLUS
HIEROSOL.

75. Sicut calamus scriptorius, aut telum, ut ab aliquo impellatur necesse est: sic et gratia indiget erudentibus. *Cateches.* 16.

76. Dei est gratiam conferre, tuum vero acceptare et custodire: non ideo spernas gratiam, quod gratis datur; sed religiose potius, cum eam acceperis, custodito. *Ibid.*

77. Tanto sit peior brutis animalibus vir in peccatis, quanto eisdem prestat cum divina gratia est fultus. *Epist. ad August. de Miraculis D. Hieronymi.*

S. DIADOCH.

78. Cum non habitat gratia in homine, tunc in profundo cordis instar serpentium daemones delitescunt, non sinentes omnino animam ad cupiditatem boni aspicere. *Prosec.*

79. Cum vero gratia in mente est addita, tunc tanquam nubes quadam caliginose per partes corporis in passionibus peccati discurrunt induti in varias formas distractionum, ut mentem ab usu et familiaritate gratiae divellant. *De Perfect. spirit.* cap. 81.

DIONYSIUS
CARTEUS.

80. Magna spiritualisque gratia solet esse elationis occasio. Super *epist.* I, ad *Cor.*, cap. xii, art. 42.

81. Tanto perfectius bona aguntur ac mala vitantur, quanto amplius cor in gratia stabilitur. Super *Epist. ad Hebr.*, cap. xii, art. 43.

82. Minimum bonum gratiae prestantius est cunctis terrenis divitiis. Super *Apocal.*, cap. ii, art. 3.

83. Totum tuis gratiae debetur, o admirandae dulcedinis pietas! quod homo proficiendo te mereatur. *Prosec.*

84. O voluntarie gratiae admiranda suavitas! lege tua non erudis, implenda legis virtutem tribuis, meritum in nobis cumulas, et quod das, remuneras.

85. Totum igitur das quod boni habemus, qui dedisti ut essemus: nec aliquid a nobis recipis nisi quod dederis.

86. Dormientes ut surgant, excitas: tardos ut currant, acciter stimulas: et ne deficiant, lassos relevas, cibus et potas. *De Morificat. vivifica.* cap. 7.

S. EPHRAEM.

87. Gratiae praesentia, simul cum cordis compunctione, animi dulcedinem et tranquillitatem affert. *De Timore animi.*

88. Exhilarant undae divinae gratiae nostra peccata, faciuntque ut anima repente omnium rerum terrenarum, cupiditatumque carnalium ac noxiarum obliviscatur. *Ibid.*

89. Semper Dei gratia corda nostra visitat, et si locum sibi paratum invenerit, ingreditur, sem-

perque in anima quiescit: sed si cor immundum offenderit, illico recedit. *Serm.* 1, de *Compunct.*

90. Tanto nolentibus gratia est perniciosior, quanto volentibus promptior. In *Epist. paronen. ad Valerian.*

91. Gratia de gratia nascitur, ut quanto plus quis acquirere ceperit, tanto plus conetur et delectetur acquirere, ut acquisitionis lucrum, acquirendi nutrit appetitum. *Homil.* 3, ad *Monachos.*

92. Adoptivus gratiae, perit diabolo, et acquiritur Deo. *Ibid.*, homil. de *Trinit.*

93. Spiritualibus non es dignus, qui nihil spiritualiter sapis. In suis *Opus.*, collat. 18.

94. Gratia Dei humanum non auferatur, sed sanatur: non adimitur, sed corrigitur; non removetur, sed illuminatur; non evanescit, sed adjuvatur atque servatur arbitrium. *De Incarnat.*, cap. 20.

95. Gratia Dei, sicut nonnisi humilibus datur; sic humilis homo esse non potest, nisi detur: datur enim ut humiles esse incipiant, et datur ut humiles esse non desinant. *Prosec.*

96. Gratia igitur Dei facit et ut humiles simus, et humiles perseverare possimus: qui enim potuit, quod non habuimus, dare; ipse potest, quod accepimus, custodire. *Epist.* 3, ad *Probam*, cap. 22.

97. Efficax est ad incrementa gratiarum tranquillitas mentis. *Serm.* 15, super *Cant.*, apud S. Bernard. num. 4.

98. Quanto quis majoris gratiae lumen percipit, tanto amplius reprehensibilem se esse cognoscit. *Lib.* 35 *Moral.*, cap. 5.

99. Ut firmitatis animus dona habeat, et infirmitatem suam humiliter agnoscat, per accessum gratiae ad alta sustollitur, et per recessum, quid ex semetipso sit, probatur. *Ibid.*, lib. 8, cap. 17.

100. Si superna gratia nocentem non pravertit, nunquam profecto inveniet quem remuneret innocentem. *Prosec.*

101. Prins agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequntur quoque nostro libero arbitrio, hominum quod appetimus agat nobiscum. *Ibid.*, lib. 16, cap. 10, super illud *Job* 22: *Subabitur innocens.*

102. Punitio magna dignus est, qui saepius Dei gratiam contempsit. *Homil.* 37, super *Evang.*

103. Quo pensamus, quia nihil est quod restat, eo debemus pertimescere, ne tempus gratiae, quod presto est, pereat. *Ibid.*, homil. 36.

104. Ad sublimitatem divinae gratiae cito pervenit, qui omnipotentem Deum, et bono opere, et ferventibus desideriis inquirere non desistunt. *Lib.* 5, in *1 Reg.*, cap. 2.

S. EUGENIUS,
ASSISIENSIS.

S. GREGOR.
NAZ.

105. Indignos nequaquam gratia tangit, nec organum improbum, et plane dissonum. *Orat.* 3, *praesente Basilio.*

106. Gratia non est in arcum coacta, nec locis circumscripta, sed tam pusillis quam magnis datur. *Epist.* 18, ad *Cæsarienses.*

S. GREGOR.
NYSS.

107. Una cujusque hominis justitia magistra, ac doctrina, gratia sancti Spiritus est. *Orat.*, de S. *Stephano.*

S. HIERON.

108. Gratia nisi scientiam comitata fuerit, et concessa a Deo, quamvis eruditus vir, non poterit invenire. Super *Ecclesiasten*, cap. ix, super illud: *Converti me, et vidi.*

S. HILARIUS.

109. Gratia neminem nisi sibi obnitentem repellit, neminem nisi negligentem rejicit. Super *Psalm.* cxviii, in illud: *In quo corrigis adolescentior.*

S. FRANCIS,
ASSISIENSIS.

S. FULGENT.

HUGO A S.
VICTORE.

110. Sine gratia operari, vanum est. *Lib.* 4, super cap. 3, *Caletis hierach.*

111. Divina gratia ita est libera, ut nullis hominum meritis, vel officiis sit adstricta: sed quando vult, quomodo vult, ubiqueque vult, semetipsum infundat. *Lib.* 3, de *Anima*, cap. 50.

HUGO CARD.

112. Gratia est stabilitamentum cordis, et robur spiritus, si cor ea fuerit repletum. Super *Epist. ad Hebr.*, cap. xii.

S. INNOC. III

113. Promereri nemo gratiam potest, sed demereri gratiam quisque potest. *Serm.* 2, de *Convers.* S. *Pauli.*

GILBERTUS,
ANGLUS.

114. Nisi magnis precibus gratia in nos implorata descendat, nequaquam terrene labis, et mundani corporis vincere conamur errores. *Apud D. Augustinum.*

S. GREGOR.
MAGNUS.

JOAN. CASS.

115. Nullus posset insidias inimici sufferre, seu carnales estus naturali quodammodo igne flagrantes, vel extinguere, vel comprimere, nisi gratia Dei vel jvaret fragilitatem nostram, vel protegeret ac muniret. *Collat.* 2, *Abbat. Moysis*, cap. 13.

S. JOANNES
CHRYSOST.

116. Ad amante solidiores, et omnino inexpugnabiles Dei gratia nos facit. *Homil.* 4, super *Gen.*

117. Gratia est parata, quaerens eos qui se cum largitate suscipiant. *Ibid.*, homil. 9.

118. Gratia non solum salvat justum, sed et laborum retributiones dat, et virtutum praemia. *Ibid.*, homil. 24.

119. Impossibile est bonum aliquid quempiam recte agere, non habita superna gratia. *Ibid.*, homil. 25.

120. De gratia homini concessa, corporis sensus firmitores reddit. *Ibid.*, homil. 56.

121. Maxima est securitas, et inexpugnabilis murus, gratia Dei. *Ibid.*, homil. 46.

122. Nihil fortius est munio superna gratia,

et nihil inferius agere possumus, nisi superna gratia sumus adjuvi. *Ibid.*, homil. 58.

123. Quando quis divina gratia munitur, non solum effugit inimicorum insidias, sed elsi in bestias ipsas incidat, nihil palitur grave. *Ibid.*, homil. 57.

124. Nihil prorens agere possumus, nisi superna gratia sumus adjuvi. *Ibid.*, homil. 58.

125. Vere nihil beatius eo, qui Dei gratiam possidet. *Ibid.*, homil. 62.

126. Accepta gratia, crescit compunctus: demonstrante gratia ex lumine sapientiae efficitur homo castus. *Homil.* de *Adam et Eva.*

127. Omnis accipiens gratiam, jam in eadem gratia accipit et lumen. *Ibid.*

128. Naturalium effectum vincit interveniens gratia. *Homil.* 3, de *Fide Annæ.*

129. Gratia Dei nunquam consumitur, nunquam evacuatur, continue fons hic emanat, et a plenitudine ipsius, corpus et anima emanant. *Homil.* 68, super *Matth. Oper. perfect.*

130. Omnis gratia per exercitationem additur, et per desidiam minoratur. *Homil.* 3, super *Matth. Oper. imperf.*, *Vox clamantis in deserto.*

131. Sicut nec terra sine semine, nec semen sine terra fructificat: sic nec homo sine Deo, nec Deus sine homine gratiam operatur in homine. *Ibid.*, homil. 14.

132. Gratia Dei adjutorium est infirmitatis humanae: adjutorium autem non datur dormientibus, sed festinantibus, et prevalentibus. *Ibid.*, homil. 18.

133. Sine gratiae auxilio, omnis justitia hominibus gravis est: quia lex praeceptum est nudum, gratia autem virtus est Dei. *Ibid.*, homil. 28.

134. Nec gratia sine voluntate aliquid operatur, nec voluntas sine gratia: nam terra non germinat nisi pluvia susceperit, nec pluvia fructificat sine terra. *Ibid.*, homil. 82.

135. Gratia Dei non venditur, sed donatur. Infelix est qui vendit, infelix est qui emit: gratia enim Christi auro et argento non potest comparari. *Homil.* 13, super *Marc.*

136. Gratia Dei in omnes diffusa est; non Judaeum, non Graecum, non Scytham, non liberum, non servum, non virum, non mulierem, non senem, non juvenem effugit, aut designatur. *Homil.* 7, super *Joan.*

137. Talis est gratia, ut mererem solvat, malas cupiditates consumat, formidinem pellat, non sinat amplius hominem esse quem afflat. *Ibid.*, homil. 74.

138. Abusus gratiae Dei, tremere facit. *Serm.* 19, super *Epist. ad Rom.*

139. Quanto major gratia, tanto amplior postea peccabilibus poena. Homil. 24, ad Popul. Antioch.

140. Gratia rectas mentes diligit, et sine furo propositum. Lib. 1, de Compunct. cordis.

141. Sedes gratiae nunc est, non sedes iudicii. Homil. 7, super Epist. ad Hebr.

142. Quid est gratia? Remissio videlicet, et purgatio peccatorum: haec nobiscum est, si bene egerimus. *Ibid.*, homil. 34.

JOAN. GERS. 143. Divina gratia tribuitur exercitibus se ad eam; tanto abundantius, quanto citius ac diutius hoc egerint. *Prose.*

144. Ubi vero major est gratia in anima, magis est ipsius foetrix, nutrix, conservatrix atque roboratrix.

145. Et e regione plerumque fit justo Dei iudicio: ut qui gratiam Dei vel neglexerit, vel repulerit, postmodum ad eam veniendi nequaquam recursus habeatur.

146. Sed absque Dei gratia quis salvabitur? quis subsistet? quis non potius in praecipis vel in damnum ruet? *De Parvulis trahendis ad Christ., consider. 1.*

147. Plus abhorret gratia otium, quam natura vacuum. *Serm. de Dominio Evangelico.*

JOAN. TRITH. 148. Gratia non salvat, nisi volentem: nec deserit, nisi spernentem. Epist. 8, ad Monach. laps.

S. ISIDORUS HISPALENS. 149. Hominis meritum superna gratia, non ut venias, invenit: sed postquam venerit, facit; atque ad indignam mentem veniens, facit in ea meritum quod remuneret, quae solum invenerat quod puniret. Lib. 2, de Summo bono, cap. 5, sent. 5.

150. Multi cupiunt convolare ad gratiam Dei, sed timent carere oblectamento mundi: provocat quidem eos amor Christi, sed revocat cupiditas saeculi. *Ibid.*, lib. 3, cap. 22, sent. 1.

EACT. FIRM. 151. Il, qui se corpori rebusque terrenis addixerunt, premuntur in terram, nec assequi possunt divini Numinis gratiam. *De ira Dei*, cap. 49.

S. LAURENT. JUSTIN. 152. Sine gratia nullus inferitur caelo, et Sanctiorum consortio efficitur dignus. *De Contemptu mundi*, cap. 49.

S. LEO I. 153. Sicut non est de misericordia Dei desperandum, ita nec de gratia praesumendum. Lib. 4, de Spirituali interitu, cap. 5.

154. Sublimitas gratiae Dei tanta est, ut omne desiderium quod operatur in cordibus, a terrenis ad caelestia transferatur. *Serm. 5, de Jejuniis decem mensis.*

155. Dulecis munera gratiae divinae proveniunt, quoties non sine magnis sudoribus acquiruntur. Epist. 63, ad Theodoret. episc. Cyri.

156. Gratia nisi gratis detur, non est gratia, sed merces, retributioque meritum. Epist. 86, ad Nicenam Aquileiens. episc.

157. Ut adsit Deus per gratiam, vide ne tibi desis per socordiam. In *Canon. vite spirit.*, cap. 6.

158. Qui gratiam Dei sunt adepti, humiliter de se sentiunt. Homil. 15.

159. Gratia dilectionem secreto in cordibus exercet; et quod amarum est, mutat in dulce; quod autem asperum, in planum. *Ibid.*, homil. 16.

160. Non comburit ignis gratiae Domini, sed illuminat. *De Purific. B. M.*

161. Si humilis et quietus non fueris, non potes habere gratiam Spiritus sancti. Habetur apud Bedam, in suis *Sentent.*, cap. 4.

162. Gratia Dei obest, si non alii prodest. *Tract. de Inst. episcopi.*

163. Gratia Dei homini data est in creditum, et in causam multum transit. *Prose.*

164. Accipientem enim obligat Deo, et proximo: Deo ad exhibendam gloriam, proximo ad gratiam communicandam. *Ibid.*, de Charitate, cap. 35.

165. O gratia gratiosa! sine te omnia mala, tecum omnia bona: sine te, inquam, inanis universa creatura, et a te repletur angelica cum humana creatura. *Prose.*

166. Tu reformas deformia, lapsa reparas, confirmas debilia, clausa reseras, congregas dispersa, et obscura illuminas.

167. Tuum est quod sum, quod vivo, quod sapio, quod Sanctorum vestigia devotus assequor.

168. Nihil est visceribus virginis charius, acceptabilius nihil, cum aethere nitidius, firmamento relucent jucundius, coeloque sublimius. Lib. 2, epist. 10, ad Abbatis. *quandam.*

169. Anima! si esuris gratiam, pulso ad januam: si pulsaveris, aperietur: si petieris, dabitur. *Prose.*

170. Non se abscondit gratia, non latitans fugit, non in fossis se recondit.

171. Presto est: ne quarens fatigeris, occurrit; ne tardio afflictaris, praecipit; ne conscientiae pudore verecunderis, excitat; ne pigriteris, portat; ne labaris, gressus regit; ne exorbites, pacit; ne in via deficiens praesentia inopias, providet.

172. Docet stultum, quia sapiens; dat intellectum, quia intelligens; prebet consilium, quia novit mysteria omnium; confert fortitudinem, quia omnipotens; illuminat scientiam, quia mater est omnium scientiarum; exhibet pietatem, quia mel est omnium affectionum; adhibet timorem, quia conservatrix est omnium bonorum. *De Patibus*, cap. 14.

LUDOVICUS BLOSIVS.

S. MACCHAR. EGYP. SEN.

S. METHROD.

ORIGENES.

PETR. BLES.

PETR. CELL.

S. PETRUS DAMIANUS.

S. MACCHAR. EGYP. SEN.

PHILO JUD.

S. PROSPER.

ORIGENES.

PETR. BLES.

RICHARD. A.

S. VICTORE.

ROBERTUS BELIARUM.

S. THOMAS AQUINAS.

THOMAS A. KEMPIS.

173. Ut animus, firmitatis dona utiliter habeat, et infirmitatem suam humiliter recognoscat, per accessum gratiae ad alta sustollitur, et per recessum, quid sit ex semetipso salubriter experitur. *Serm. 18, de S. Vitale.*

174. Sine divina gratia non est possibile vel deserere mortalia, vel immortalibus semper adherere. *Lib. de Temulent.*

175. Ingentes opes animae, quae gratis Dei plena est. *Ibid.*

176. Christianus per gratiam, quod in natura non habuit, acquisivit. *De Promiss.*, part. 2, cap. 20.

177. Sordet natura sine gratia. *Epist. ad Rufin. de Lib. arb.*, cap. 1.

178. Gratia Dei quoscunque iustificat, non ex bonis meliores, sed ex malis bonos facit: postea per profectum ex bonis factura meliores, non adempto libero arbitrio, sed liberato. *Ibid.*

179. Neminem prorsus Dei gratia intentabilem facit. *Lib. 2, de Vocat. gent.*, cap. 35.

180. Tanto quisque est beatorum, Deoque conjunctior, quanto plus in eo fuerit gratiae divinae, quam actionis humanae. *Epist. ad Demetriad.*

181. Subtrahat gratia, affectus boni deficient, et ad omne bonum languescunt, et sic de viventibus mortui fiunt. *Lib. 2, de Erud. hom. inter.*, cap. 31.

182. Gratia est salus inchoata. *Super Psalm. cxviii, vers. 2.*

183. Gratia est in anima, sicut quaedam forma habens esse completum in ea. *Part. 3, quest. 63, art. 5.*

184. Quanto diligentius collata gratia conservatur, tanto ad uberiorem gratiam praeparatur. *De Divinis moribus*, cap. *Largitas.*

185. Quando gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: sed quando recedit, tunc pauper et infirmus: et quasi tantum ad flagella relictus. *Lib. 2, de Imit. Chr.*, cap. 8.

186. Semper debetur gratia, digne gratias referenti: et auferetur ab elato, quod dari solet humili. *Ibid.*, cap. 10, sect. 2.

187. Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata: oret ut redeat, cautus sit et humilis, ne amittat. *Ibid.*, cap. 10.

188. Cogita in gratia, quam miser et inops esse soles sine gratia. *Ibid.*, lib. 3, cap. 7.

189. Pretiosa est gratia Dei, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis. *Prose.*

190. Abjicere ergo oportet impedimenta gratiae, si optas ejus infusionem suscipere. *Ibid.*, cap. 53.

191. Quanto natura amplius premittit et vincitur, tanto major gratia infunditur et quotidie novis visitationibus interior homo informatur. *Ibid.*, cap. 54.

192. Sine gratia nihil possum facere, omnia autem possum confortante me gratia. *Prose.*

193. O vere caelestis gratia! sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturae ponderanda: nihil artes, nihil divitiae, nihil pulchritudo vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia valent sine gratia.

194. Tantum eminet haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid aestimetur sine gratia.

195. Sed neque fides, neque spes, neque aliae virtutes acceptae sunt Deo, sine gratia. *Ibid.*, cap. 55, sect. 4.

196. Gratia est magistra veritatis, doctrix disciplinae, lumen cordis, solamen pressurae, fugatrix tristitiae, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum. *Ibid.*, cap. 55.

197. Quid sum sine gratia; nisi aridum lignum, et stipex inutilis ad efficiendum? *Ibid.*

198. Quanto perfectius infimus quis renuntiat, et magis sibiipsum pro contemptum sui mortitur; tanto gratia celerius venit, copiosius intrat, et altius liberum cor elevat. *Ibid.*, lib. 4, cap. 15, sect. 5.

199. Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat. *Ibid.*, lib. 2, cap. 9, sect. 1.

200. Perit quidquid gratiae homo per multos annos justis operibus acquisivit, si sub unius horae spatio, quocunque turpis vitae depravetur errore. Homil. 49.

201. Gratia non ex dignitate cognoscitur, sed ex animarum actibus significari consuevit. *Lib. 4, de Vita S. Mariae Egypt.*, cap. 10.

Vide etiam tit. *Actio*, sent. 91; *Auxilium Dei*, sent. 58; *Difficultas*, sent. 26; *Diligentia*, sent. 6, 7; *Humilitas*, sent. 140; *Innocentia*, sent. 23; *Meditatio*, sent. 40; *Peccatum in genere*, sent. 290; *Placere*, sent. 77; *Prædestinatio*, sent. 4; *Præsentia Dei*, sent. 55; *Pravitas*, sent. 29; *Resurrectio a peccato*, sent. 41; *Salus anime*, sent. 125; *Salus corporis*, sent. 68; *Spiritus sanctus*, sent. 4, 6, 8, *Tepiditas*, sent. 48; *Viduitas*, sent. 27; *Vocatio Dei*, sent. 80.

Definitio. Gratitudo est, in qua amicitiarum et officiorum alterius memoria, et remunerandi voluntas continetur. *Part. 4, tit. 5, de Justitia*, cap. 12.

S. VALER. EPISCOPUS.

IN VIT. PATR.

S. ANTONIN.

- S. ANTONIUS DE PADUA. Gratiarum actio est in intellectu et cogitatione gratia bonae voluntatis, et indeficiens ad Deum, ac irreflexa intentio. *Serm. Dom. 5, post Pascha.*
- S. BONAV. Gratiarum actio, est omnia bona a Deo data scire, et pro his eum laudare corde, voce, et opere. *Lib. 2, de Profectu religiosor., cap. 62.*
- GLOSS. ORD. Gratiarum agere, est sentire omnia a Deo data esse, et pro eo laudare eum corde, voce, et opere. *Super Epist. ad Rom., cap. 1, in illud Gratias ago Deo meo.*
- S. THOMAS AQUINAS. Gratiarum actio est, per quam redditur debitum benefactoribus. *1, 2, quaest. 60, art. 3.*
- S. ISIDORUS HISPAL. Differentia. Inter gratias et gratias hoc interest, quod gratas referimus, gratias agimus. *Lib. 4, Differentiar., diff. 70.*
- SENTENTIAE PATRUM.
- S. ALBERTUS MAGNUS. 1. Ille veram gratitudinem habet, qui omnium donorum Dei se indignum sentit: et quanto se indigniorem beneficiorum Dei reputat, in tantum amplius gratitudo mentis exrescit. *Part. 4, de Paradiso anime, cap. 25, de Virtutibus.*
- S. AMBROS. 2. Conferre gratiam, bonum est; sed qui referre nescit, durissimus. *Lib. 1 Offic., cap. 34.*
3. Quid est tam secundum naturam, quam referre auctori gratiam? Quod si homini non referre, simile homicidio iudicatum est, quantum crimen est non referre Deo? *De Obitu Satyri fratris sui.*
4. Nunquam cessandum ab actione gratiarum, quia inter secunda vite huius et adversa, quibus gemina semper tentatione pulsamur, si proficimus, inde alimur: si stamus, inde subsistimus: si recidimus, inde reparamur. *Lib. 10, epist. 84, ad Demetriadem.*
5. Tu cum gratias non agis Deo, Deum non diligis, nec vereris: unde aut contumax servus, aut superbus es filius. *Serm. 43, de Gratiarum actione.*
- S. ANTONIN. 6. Quantum gratuitum beneficium est magis continuatum, tanto major pro eo debetur gratiarum actio. *Part. 4, tit. 5, de Iustitia, cap. 42.*
- S. AUGUST. 7. Noli esse ingratus, repende gratiam Matritae, repende spiritualia pro carnalibus, pro temporalibus sempiterna. *Epist. 38.*
8. Quid melius et animo geramus, et ore promamus, et calamo exprimamus, quam Deo gratias? Hoc nec dici brevius, nec audiri laetius, nec intelligi grandius, nec agi fructuosius potest. *Epist. 77, ad Aurelium.*
9. Prorsus non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, ipsum facere non putamus. *Epist. 107, ad Vitalem.*
10. Hoc et gratiarum actio indicat quod oratio: oratio pro infidelibus, gratiarum actio pro fidelibus. *Ibid.*

11. Qui est orandus ut faciat, illi est actio gratiarum reddenda, cum fecerit. *Ibid.*
12. Discite gratis agere Deo, et in prosperitatibus, et in tribulationibus. *Super Psalm. xxxii, vers. 4.*
13. Deo gratias agere licet, referre non licet. *Super Psalm. xii, vers. 3.*
14. Sacrificium laudis est gratias agere illi, a quo habes quicquid boni habes, et cuius misericordia tibi dimittitur quicquid mali habes. *Super Psalm. xi, vers. 15.*
15. Gratias misericordiae Dei quid dicam aliud, quam gratias gratiae ipsius? non enim gratias agimus, non damus, nec reddimus, nec referimus, nec rependimus gratias: sed tantum verbis agimus, retribuimus. *Super Psalm. lxxxviii, vers. ult.*
16. Cum adest felicitas mundi, consolationi Dei gratias agat: cum deest, iustitiae Dei gratias agat: ubique sit gratus, nusquam sit ingratus; et Patri consolanti et blandienti gratus sit, et Patri emendanti, et flagellanti, et disciplinam danti gratus sit: amat enim ille semper, sive blandiatur, sive minetur. *Super Psalm. xci.*
17. Fratres, cum videt homines, Deo gratias dicant. Quid est, inquiunt, Deo gratias? Rane surdus es, ut nescias quid sit Deo gratias? Qui dicit Deo gratias, gratias agit Deo: vide si non debet frater Deo gratias agere, quando videt fratrem suum. *Super Psalm. cxxxii, vers. 1: Habitare fratres in unum.*
18. Gratias agat quisque danti corde humili, non arroganti, ne quod humilis meruit, superbus amittat. *De Verb. Apost., serm. 2.*
19. Accipientium gratiarum actio pro beneficio reputatur. *Conc. 5, de Gratiar. act.*
20. Nihil est rejiciendum, quod cum gratiarum actione sumitur. *Quaest. 18.*
21. Congruum encomii argumentum est, acceptorum beneficiorum commemoratio. *Apud D. Joan. Damasc. lib. 2 Parall., cap. 29.*
22. Multos videmus usque hodie satis impetunt petentes quod sibi deesse cognoverint: sed paucos admodum qui dignas super acceptis beneficiis gratias agere videantur. *Serm. contra Vitium ingratiitudinis.*
23. Felix qui se alienigenam reputans, etiam pro quibuscunque minimis beneficiis non minimas refert gratas, gratuitum esse non dubitans, neque dissimulans quod alieno impenditur, et ignoto. *Ibid.*
24. Quoties tentatio superatur, aut vitium subjungatur, aut imminens periculum declinatur, aut laqueus insidiantis deprehenditur, aut annosa et inveterata quaecunque animae passio semel per-

- fecteque sanatur, quid nisi toties personat gratiarum actio? *Serm. 4, super Cant.*
25. Felix, qui beneficia sibi collata studioso colligere, et ante mentis suae oculos, digna cum gratiarum actione reducere conatur. *Ibid., serm. 10.*
26. Non omnis gratiarum actio accepta est Deo, nisi quae de cordibus pudica et mera simplicitate procedit. *Ibid., serm. 23.*
27. Discite in referendo gratiam non esse segnis, aut tardus: discite ad singula dona gratias agere, ut nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrantur. *Ibid., serm. 54.*
28. Ad locum unde exerunt, revertantur flumina gratiarum, ut iterum fluant. *Ibid., serm. 43.*
29. Nemo plane ut Pharisaeus gratias agat, cuius iustitiae non est laus a Deo, nec enim illa gratiarum actio gloriorem eum facit. *Ibid.*
30. In omnibus operibus tuis Deo gratias refer: in omnibus actionibus tuis Deo gratias redde, in omni conversatione tua Deo gratias repende. *Serm. 3, ad Sororem.*
- S. BONAV. 31. Gratias age Deo semper, corde et ore, qualitercumque tibi succedit in gravamine, et dolore. *In Alphab. religiosor., lect. 6.*
32. Gratias Deo agimus, cum de bono, quod nobis ab ipso profuit, ejus bonitatem commendamus. *Lib. 2, de Profect. relig., cap. 62.*
- CASSIODOR. 33. Deo gratias, in quantum possumus, devota mente referamus. *Super Psalm. xxi, vers. 26.*
- S. GLEMBAS PAPA. 34. Deus animam sibi gratias agentem, proximo sibi et familiarem facit: ingrati vero, malus possidet daemon. *Lib. 5, Recognit.*
- DIONYSIUS CARTHEUS. 35. Gratiarum actio dilectionem accendit, benevolentiam caplat, et ad potiora disponit. *Super Epist. ad Coloss., cap. 4, art. 4, super illud: In gratiarum actione.*
36. Gratiarum actio de bonis collatis, est per quam dignificatur homo ad percipienda dona majora. *Super Epist. 1, ad Timot., cap. ii, art. 2.*
- S. VICTOR. 37. Impium est Deum non diligere: cui rependere non queas, etiam cum dilexeris. *Prose.*
38. Injustissimum est, ut ei, quae possit, tribuere nolis; cui, etiam volis, repensare non possis. *In Epist. parvul. ad Valerian.*
- S. GREGOR. MAGNUS. 39. Discamus, fratres, non solum in prosperis, sed in adversis quoque omnipotenti Deo gratias agere. *Homil. 19, super Eszech.*
- S. HIERON. 40. Christianorum propria virtus est, etiam in his quae adversa putantur, referre gratias Creatori. *Lib. 3, super Erist. ad Ephes., cap. v, in illud: Gratias agentes.*
- Tom. II.
41. Laus et gratiarum actio, non solum ad Deum, sed etiam coram Deo clamant. *Super Thren., in illud Gen. xviii: Clamor Sodomorum.*
42. Quidquid acciderit tibi, cape cum gratiarum actione; quia si est adversitas, medicamentum est: si prosperitas, beneficium, et ita pro utroque debes gratias agere. *Super Ecclesiastic., cap. ii.*
43. Tunc est perfecta gratiarum actio de beneficiis divinis acceptis, quando cum timore quis petit pro amplioribus accipiendis, et pro periculis vitandis. *Super Epist. ad Hebr., cap. xiii.*
44. Mens vel cum praesentia Dei revolvit beneficia, vel cum praesentia contempletur: seu cum in futurum, quae et quanta preparaverit Deus his, qui diligunt eum, prospicit, per ineffabiles excessus gratiarum actiones Deo refert. *Collat. 9, Abbat. Isaac., cap. 14.*
45. Sicut cum grati sumus hominibus, qui nobis benefecerunt, illos clariore reddimus: ita si in Deum fuerimus grati, nos ipsos illustriores facimus. *Homil. 26, super Gen.*
46. Quando Deus aliquem videt, qui gratias est de prioribus beneficiis, largius et cumulatius sua dona in illum profundit. *Ibid., homil. 27.*
47. Officium grati famuli est, non solum gratum esse domino, quando uberim omnia succedunt, sed ut in adversis eandem gratitudinem declarat. *Ibid., homil. 40.*
48. Nihil est tam gratum Deo, ut anima grata, et gratias agens. *Ibid., homil. 52.*
49. Cum innumeris beneficiis quotidie Deus nos prosequatur, sive ea sciamus, sive ignoremus, sive velimus, sive nolimus: nihil tamen aliud a nobis exigit, quam habere gratias pro his, quae nobis facta sunt, ut pro illa ipsa gratiarum actione ad ampliora danda provocetur. *Ibid.*
50. Magna felicitas hominis, si beneficiis responderit Creatoris. *Serm. de Moyse.*
51. Ubi gratiarum actio, eo sancti Spiritus advenit gratia: abiguntur demones, et omnis adversaria potestas diffugit ac discedit. *Homil. 2, de Fide Anne.*
52. Qui pro parvis acceptis beneficiis, parva retulerit, nulla dignus est reprehensione: qui vero in aliquod honoris culmen assumptus est, si vilissima minimeque rependit, magnam meretur supplicium. *Homil. 13, super Joan.*
53. Gratias agere oportet, non solum divites, sed et pauperes; non tantum bene valentes, sed et aegrotos; non tantum quibus ex voto, sed et quibus praeter animi sententiam sinistre cadunt omnia. *Serm. 2, super Epist. ad Rom.*
54. Gratias agentes non verbis tantum, sed et

operibus, sed vera gratitudine, sed rebus ipsis grati sint. *Ibid.*, serm. 48, in *Moral.*

55. Ea diligens ac vera erit gratiarum actio, si ea per que Deus glorificari poterit, fecerimus. *Ibid.*

56. Ante omnia Deo gratias agamus, cui nihil gratius, nihil acceptius est, quam gratitudo pro beneficiis vel in se, vel in alios collatis. Homil. 2, super I *Cor.*

57. Pro privata utilitate in communi gratias oportet agere: et pro publica, privatam par est rependere gratiarum actionem. Homil. 2, super II *Cor.* in *Moral.*

58. Si in rebus adversis Deo gratias agas, omnium precipua hæc est elemosyna. *Ibid.*, homil. 4, in *Moral.*

59. Gratias age, etiamsi rationem eventus non videas; istud enim est gratiarum actio. *Prosec.*

60. Si gratias agis beneficiis affectus, et rerum abundantans, et bene habens rerumque prospero successu potius, nihil magni facis nihilque præcipui: sed in tribulationibus et doloribus existens gratias agas. Serm. 49, super *Epist. ad Ephes.*

61. Gratias agere pro omnibus, istud sinceri, et grati et famuli, istud sapientis, istud prudentis. *Ibid.*, in *Moral.*

62. Satagamus pro omnibus gratias referre. In paupertate sumus? gratias agamus: in ægritudine? gratias agamus: calumnias sustinemus? gratias agamus: aliquid malum patimur? gratias agamus. Homil. 33, super *Epist. ad Hebr.*, in *Moral.*

63. Gratiarum actio homines proximos facit esse Deo, et Deum reddi sibi debitorem. *Ibid.*

64. Nullum gratiarum actioni par bonum est. Homil. 4, ad *Popul. Antioch.*

65. Magnus thesaurus gratiarum actio, magnæ divitiæ, inconsumptum bonum, armatura fortis. *Ibid.*

66. Nihil hac lingua sanctius, quam in adversis Deo gratias agit. Homil. 8, super *Epist. ad Colos.*

67. Homo certe ingratusissimus est, et Christiano vocabulo indignus, qui tantorum beneficiorum Christi usque adeo fuerit obliviosus, ut non quotidiè, vel semel ad minus gratiarum illi referat actiones. Lib. 1, homil. 8, ad *Monachos.*

68. Is vir est, qui gratias agere norit. Lib. 2, epist. 18, ad *Isidor. presbyt.*

69. Si quid homini boni evenierit, gratias agat: si quid mali, satisfaciat. Lib. 6, de *Divin. inst.*, cap. 25.

JOAN. TRITH.

S. ISIDORUS PULVISGITA.

LACT. FIRM.

70. Nullum officium referenda gratia magis est necessarium, quia majora meretur suscipere, qui collata bona de corde non probatur delere. *Prosec.*

71. Disce ergo in gratias referendo non esse tardus, disce ad singula gratias agere, ut nulla dona debita gratiarum actione frustrentur.

72. Nam jugiter sibi subvenire facit, cui impensum beneficium ante oculos semper assistit.

73. Invitatur ad magna, qui de parvis gratias agere assuescit. De *Ligno vite*, tract. 43, de *Orat.*, cap. 7.

74. Tu cum gratias non agis, Deum nec diligis, nec vereris: unde aut contumax es servus, aut superbus filius. Homil. 2, de *Non timendis hostibus.*

75. In tribus gratias age, et jugum afflictionum leve erit. *Parvulus*, 33.

76. Nihil creaturæ magis proprium, quam gratias agere, cum præterea nihil rependere valeat. Lib. de *Plant. Noe.*

77. Grato ipsa gratiarum actio, merces est amplissima. *Ibid.*

78. Hoc est consequens, atque id etiam usus vite humane habet, ut referatur gratia generatibus gratiarum, et recipienti vicem manerant munerantes. Lib. 6, de *Guberna. Dei.*

79. Natura ipsa hominum consuetudoque communis, hæc quasi generali cunctos lege constringit, ut a quibus aliquid liberalitatis accepimus, plus eis gratias debeamus: ardet quippe nos ad retributionem dati accepta largitio. *Ibid.*, lib. 4, ad *Eccles. catholic.*

80. Dignum est nos gratias agere Deo pro cunctis beneficiis, quæ in nos ille transtulit: dignum tamen etiam est pro fide gratias agere. Super *Epist.*, ad *Ephes.* cap. 1, in illud: *Gratias agere pro vobis.*

81. Non est dignum beneficium consequi, qui de acceptis beneficiis gratias non agit. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 1, lect. 5.

82. Gratiarum actio in accipiente respicit gratiam dantis: unde tibi major est gratia ex parte dantis, ibi requiritur major gratiarum actio ex parte recipientis. 2, 2, quest. 106, art. 2.

83. Indignus est beneficio, qui gratias non agit corde devoto. Medit. 25, de *Christi pass.*, cap. 4.

84. Semper debetur gratia, digne gratias referenti. Lib. 2, de *Imit. Christi*, cap. 10, sect. 2.

85. Da Deo quod Dei est, et tibi adscribe quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam et dignam penam pro culpa deberi sentias. *Ibid.*, cap. 10, sect. 3.

S. LAURENTIUS JUSTIN.

CICERO.

PLINIUS II.

SENECA.

S. MAXIMUS EP. TACEN.

S. NULUS.

PHILO JUD.

SALVIANUS.

THEOPH. LACTES.

S. THOMAS AQUINAS.

SIXT. PHIL.

THEOPH. MEGIS.

THOMAS KEMPS.

86. Esto gratus pro minimo, et eris dignus majora accipere. *Ibid.*, cap. 10, sent. 4.

SENTENTIE PAGANORUM.

87. Nunquam aliquid illustrius esse potest, gratiarum actione. Lib. 10, epist. 19, ad *Plancium.*

88. Volo et esse et haberi gratus. Lib. 2, de *Finib.*

89. Merenti gratias agere, facile est. In *Panegyrico de Trajano augusto.*

90. Ingratus est, qui remotis arbitris agit gratias. Lib. 2, de *Benef.*, cap. 23.

91. Nemo referre potest gratiam, nisi qui meminit: et qui meminit, jam refert. *Ibid.*, cap. 24.

92. Statim gratus est, qui se onerat. *Ibid.*

93. Qui gratus futurus est, statim dum beneficium accepit, de reddendo cogitat. *Ibid.*, cap. 25.

94. Nunquam eris gratus, nisi statim sis: vis reddere beneficium? benigne accipe, retulisti gratiam: non ut solvise te putes, sed ut securior debeas. *Ibid.*, cap. ult.

95. Non referre beneficiis gratiam et est turpe, et apud omnes habetur. *Ibid.*, lib. 3, cap. 1.

96. Ad reddendam gratiam, et virtute opus est, et tempore, et facultate: qui meminit sine impendio, gratus est. *Ibid.*, cap. 2.

97. Non potest quisquam et invidere, et gratias agere: quia invidere, quareris et molesti est: gratias agere, gauderis. *Ibid.*, cap. 3.

98. Presentium intuitus, ac præteritorum memoria gratum facit. *Ibid.*, cap. 4.

99. Cum res honestissima sit, referre gratiam: desinit esse honesta, si necessaria est. *Prosec.*

100. Non est gloriosa res, gratum esse: nisi tutum est, ingratum fuisse. *Ibid.*, cap. 7.

101. Gratum hominem semper beneficium delectat; ingratum semel. *Ibid.*, cap. 17.

102. Semper agamus Deo gratias. Epist. 12.

103. Amoris et amicitie pars est, referre gratiam. Epist. 81.

104. Nemo referre gratiam scit, nisi sapiens. *Ibid.*

105. Nihil grato animo honestius. Epist. 84.

106. Deo gratiam prestat homo, qui quantum possibile est vivit secundum Deum. *Sent.* 42.

107. Adventante vespere, solisque radiis occidentibus, ut Deo gratias agerent omnes, præcipiebant: postquam vero gratias egerant, quisque in proprium cubile se condebat. Lib. de *Potest. et Sup. Dei*, cap. 1.

108. Ipse divino afflatus spiritu, omnibus animi viribus, Patri Deo gratias ago. *Ibid.*

Vide etiam tit. *Adversitas*, sent. 97; *Afflictio*,

sent. 97; *Amisio*, sent. 83; *Beneficium in genere*, sent. 54; *Beneficium Dei*, sent. 93, 133; *Debitum*, sent. 15; *Donum*, sent. 69; *Gratia Dei*, sent. 68; *Mensa*, sent. 25; *Necessitas*, sent. 46.

Definitio. Gravitas est firmitas et constantia animi, in moribus, vultu, verbis, rebus agendis quædam severitas.

Divisio. Multiplex est gravitas: prima, gravitas morum; secunda, gravitas pæne; tertia, gravitas culpe; quarta, gravitas malitiam, quinta, gravitas acedie; sexta, gravitas legis; septima, gravitas intelligentiam; octava, gravitas obdurationis; nona, gravitas pigritiam; decima, gravitas oppressionis; undecima, gravitas divitiarum. Super *Isai.*, cap. 4.

SENTENTIE PATRUM.

1. Ille gressus probabilis est, in quo esse species auctoritatis, gravitatisque pondus, tranquillitatis vestigium. Lib. 1, *Offic.*, cap. 18.

2. Sermo gravitatis, est habena cautela, fidei custodia, castimonie disciplina. Lib. 4, de *Pænit.*, cap. 43.

3. Non placet Deo, quem non suorum gravitas morum probat. Lib. 8, epist. 34, ad *Syagrium Veronens. episcop.*

4. Memento gravitatis tuæ, ut gravissimum aliquid, et saluberrimum doceas. Epist. 56, ad *Dioscorum.*

5. Sit risus mixtus gravitate, et plenus honesti motus. De *Spiritu et Anima*, cap. 62.

6. Oportet ut senilis sermo non solum sit gravis, sed etiam brevis. De *Laudib. charit.*

7. Severus vultus, custos est disciplinæ. Serm. 2, *Dom.*, 4, *Quadrage.*

8. Gravis animus dubiam non habet sententiam. In suis *Pronerb.*, verbo *Gravis.*

9. Nulla magis virtus necessaria est, quam simplicitas humilis, et gravitas verecunda. Serm. 3, *Epiph.*

10. Monstruosa res, vultus gravis, et actus levis. Lib. 2, de *Consid. ad Eugen. Pap.*

11. Sit incessus tuis maturitate plenus, gravis et honestus. In *Formula honeste vite.*

12. Gestus religiosi debet esse humilis, severus, et gravis. In *Speculo disciplinæ*, part. 1, cap. 49.

13. Gravitatis modestia multam affert, serrata, moribus honestatem; neglecta, maculam et contemptum. *Ibid.*

14. Velocitas in opere ac maturitas, non removel gravitatem sed vitium tarditatis excludit. In *Speculo disciplinæ*, part. 1, cap. 22.

COLLECTOR.

HUGO CARD.

S. AMBROS.

S. AUGUST.

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. BONAV.